

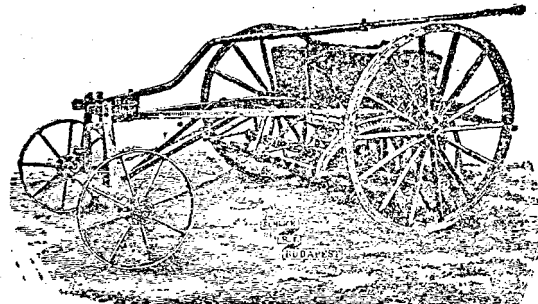
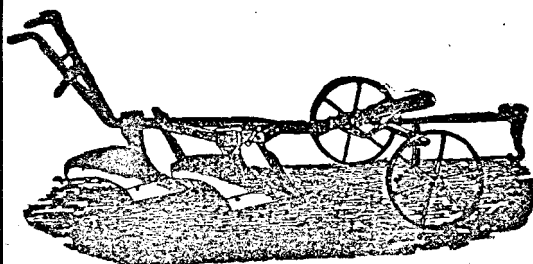
ERDÉLYI GAZDA

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

— Kolozsvártt, a sétatéren —

**Ez év március 10-én megnyílt
és nyitva lesz október 31-ig mindennap!**

A kiállítás célja:

az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép- és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása,

tájékozása, a szolid cégekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés útján való rendelés által a családások elkerülésének előmozdítása. A mezőgazdasági háziipari készítmények értékesítésének elősegítése.

A kiállítás tárgyai:

a) Mindennemű mezőgazdasági gépek: **Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló, kaszáló és aratógépek; cseplőgépek, rosták, osztályozók, súlymérők; malomszerkezetek; rétöntözési, talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdészeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök és anyagok.**

b) Háztartási gépek és eszközök. (576.)

c) Mezőgazdasági házi ipari készítmények.

==== A kiállítók elsőrangú, szolid gyárak és készítők! ====

A KIÁLLITÁSI IRODA A LÁTOGATÓ GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZÍNÉN FÖLVESZI ÉS AZONNAL A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői a legolcsóbb árakból is engedményekben részesülnek.

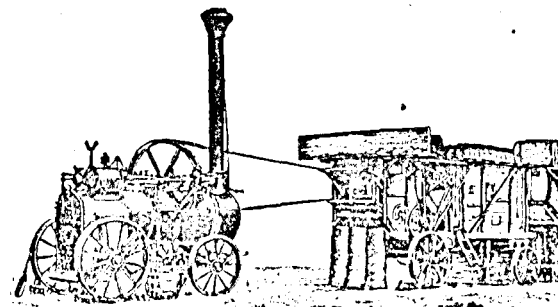
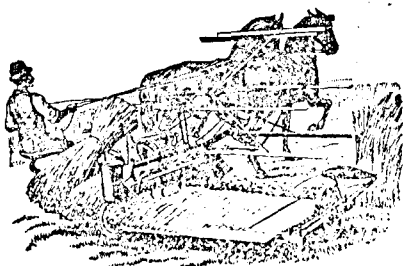
Bővebb felvilágosítást ad kívánatra szóval

a helyszínén, vagy levélben:

ÉBER ISTVÁN kiállítási intéző.

Kolozsvártt,

Deák Ferenc-u. 11. sz.

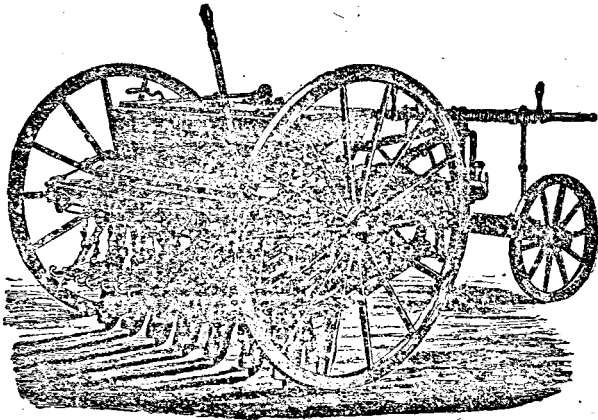
Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

Tavaszi idény.

1900. párisi kiállítás jury-tagja.

Tavaszi idény.

Kühne E.

gazdasági gépgyára

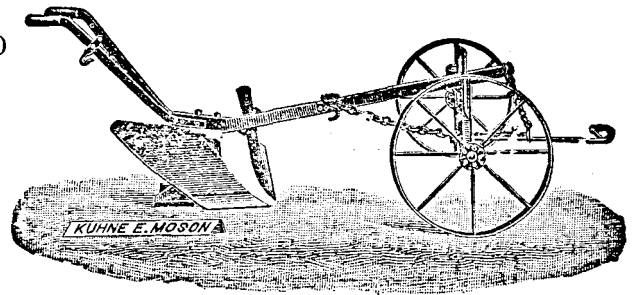
Mosonban.

(Alakult 1856.)

Ajánlja a jelenlegi idényre: SACK-rendszerű ekéit, 2—3-vasú ekéket legjobb kivitelben, LAACKE-féle híres szántóöld- és rétboronát, hengereit és extirpátorokat.

Hirneves sorvetőit:

(590.)

„Hungaria Drill“ meritő-rendszer sík vidékre,
„Mosoni Drill“ toló-vetőrendszer hegyes vidékre.

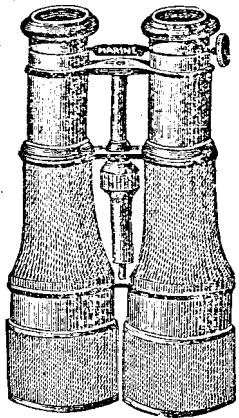
Főiroda: BUDAPEST, VI. kerület, Váci-körút 57/a. szám.

CALDERONI ÉS TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-uteza 10. szám.

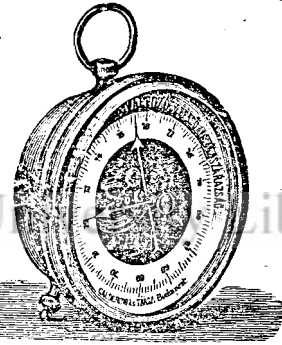
IV., Kis-Hid-uteza 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfínom és finom művezetettel, Higanylegsúlymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyek leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok, Mérőláncok rectificációval, Aczél-mérőszallagok vaskereszten, Szőgtűző korong, Üvegház-hőmérő, Fagyjelző-hőmérők, Zivatarjelző-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmérők széles beosztással, Meleg-ágy-hőmérők, Keverék-hőmérők, Burgonya mérleg, Eső-mérők mérőhengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrecht-féle nedvmérő, Hitelesített szesz-mérők, Hitelesített cukor-mérők, Kappeler-féle tej-mérők, Soxhlet-féle tej-mérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülmény, a bor szesztartalmának meghatározására, Szög-

tűkrök, Tábortábori, mezői és színházi látcsövek, Fényképezési készülékek, Legújabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsipeszek.

(593.)

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„Diadal“

Zab-Vetőmag

eladó:

Deutsch Adolf

terménykereskedőnél

Gyulafehérvár.

A zab ára q.-ként ab Nagy-Szeben: 12 korona. Minta megtekinthető és szivességből a rendelés is közvetítettik a lap kiadóhivatalánál. (Kolozsvár, Deák F.-u. 11. sz.) (578.)

Haszonbérbe adó birtok.

Kolozs megyében a Sztánai vasuti állomástól egy-óránnyira levő Kis-Petri községben és határán Gróf Triángi Assenzioné szül. Kaáli Nagy Irma tagosított birtoka 1902. év április hó 24-től kezdve több évre **haszonbérbe kiadó.**

A birtok áll körülbelül 20 hold belsőségekből, 470 hold szántó, kaszáló és legelőből és 139 hold erdőből.

Értekezni lehet Molnár Sándor ügyvéd irodájában Kolozsvárt, külmonostor-uteza 11a. szám.

(601.)

ELADÓ

40 drb. 1½, és 3 éves vészen átment mangalica fajta

TENYÉSZ-KOCA

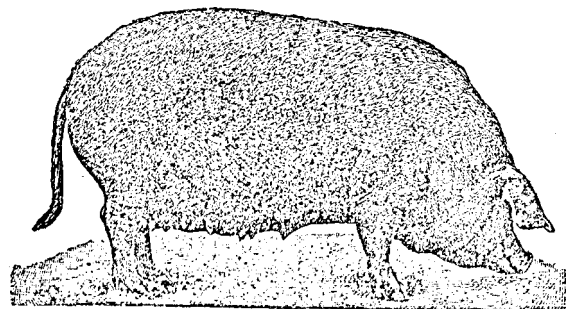
és 3 darab 2 éves

MANGALICA KAN

Páljános Zsigmondnál

A p a h i d á n.

(603.)

Elsőrangú műkiállítás.

(366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
dél előtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Harmadik vándorlás

Velenczébe.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Elmélet és gyakorlat. <i>Vajda Ferenc</i>	155
Anglia élelmészéről és bevételéről	156
Gazdasági hizott ökreink eladása és a % kérdés <i>Szabó T. Károly</i>	157
Hogyan készítsük elő a vetőmagot? <i>Z. Kis Sándor</i>	158
Kisebb szakközlemények	159
Irodalmi szemle:	
Könyvszemle. — A seprőcirok termelése	159
Kormányintézkedések	159
Jogi tanácsadó.	159
Vegyes közlemények	160
Üzlet, forgalom:	162
Szerkesztői üzenetek	162
Hirdetések.	

Jobb és

megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

Elmélet és gyakorlat.

Szép dolog az elmélet bármiféle téren, sőt szükséges is, mert e nélkül a gyakorlati élet sem fejlődhetik. Mindazonáltal igaz marad ama mondás, hogy egy marék gyakorlat, megér egy szekérderek elméletet. Ez által korántsem akarjuk a gyakorlati munkáknak elméleti oldalát kicsinyelni, vagy éppen elítélni. Nem, sőt készséggel meghajlunk mindennemű elméleti tndomány előtt. Csupán azt akarjuk jelezni, hogy mind a kétőnek meg van a maga helye és egyiket a másik helyén alkalmazni nehezen, vagy legalább eredmény nélkül lehet csupán.

Szóljunk világosabban. Közgazdasági életünkben és politikánkban közelebből minden törekvés oda irányult, hogy a kisbirtokosok helyzetén valamit lendítsünk, javítsunk. A nép nem ismeri az intenzív gazdálkodás módját, e miatt a keze alatt álló nyers tőkét nem tudja úgy kamatoztatni, hogy abból a napi kenyér is kiteljék, a ruházatra is jusson és a közszükség is fedeztessenek. Segíteni kell a népen, ez lett a jelszó. Föl kell mutatni minden utat és módot, hogy a magyar faj és a magyar föld megtartassék. Nagy és fontos kérdés!

A földmívelési kormány, mely első sorban hivatott e fontos problémának a megoldására, hozzá is látott a munkához. Megindította az akciót. Az ország minden részében megkezdődtek a *népies gazdasági előadások*. Sz.-Lónán is, 1899/900. évek telén tartatott, az Erd. Gazd. Egyesület közreműködésével, mintegy 16 népies gazdasági előadás. Kijöttek a kolozsmonostori intézeti tanárok, aztán más szakemberek és beszéltek a gyümölcsészetről, konyhakertészetről, állatgyógyászatról, a kisgazdákat érdeklő országos törvényekről és rendeletekről. Mindenik előadás szép volt. Hallgatták is sokan, nagyon sokan.

Kiváncsi voltam az eredményre. Kérdezgettem az embereket: no, hát hogy tettett? Mit tanultak belőle? De, bizony, sajnos, hogy nagyon szűk szavu feleletet nyertem. Kevés ragadt meg az elmondottakból. Figyeltem a gyakorlati életben mutatkozó netaláni eredményeket is: azonban keveset,

igazán keveset találtam. Csak egy pár példát hozok fel. A baromfitenyésztés köréből igazán kimerítő és részletes előadást tartottak, a mi még aktuális is volt, mert a baromfiak nagy mértékben hullottak: de az előadott óvó intézkedéseket csak alig egy pár ember vette figyelembe. A baromfi ma pusztul, de óvó intézkedés nincs sehol. Éppen így van a dolog a szemetes gabonákkal, meg az állatok körüli gyógykezeléssel és a kertészettel is.

Miért? A felelet egyszerű. *Az elmélet nem győzte meg a falusi embert.* Neki kézzel fogható, szemmel látható eljárás kellett volna. Ezt pedig az elméleti előadások nem nyújtották.

Érezték ezt talán ott fenn a miniszteriumban is, hogy pusztán az elméleti előadásokkal nem lehet segíteni a kisbirtokosok helyzetén. Éppen azért megindították a kérdésnek gyakorlati oldalát is. Nagyon helyesen tették. *Mezőgazdasági, háziipar tanfolyamok* elnevezést adtak ennek az akciónak. A mi azt jelentené, hogy egy helyen megtanítsák e népet faragászatra, más helyen kosárfonásra, tovább seprű kötésre, szóval valamelyes olyan mesterségre, melynek minden nap hasznát veheti.

Azért mondtuk, hogy ezen akció nagyon helyes, mert a földmives osztály, átlag számítva, hat hónapig dolgozik és hat hónapig pihen. Hat hónap pedig nagyon sok idő téltelenségben eltölteni, mikor az idő pénz. A magyar ember pedig az időből nem tudott pénzt csinálni, azt nem tudta értékesíteni, hanem mint a méh, télen nyári keresményét fogyasztotta. Innen a szegénység, a szocializmus.

Nem volt nehéz belátni, hogy ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha a *népnek munkát adunk*, hogy a téli időszak alatt is, ne henyéljen, hanem dolgozzék. Így teremtette meg az élet a *téli háziipari tanfolyamokat*.

Szász-Lóna községe ismét abban a szerencsében részesült, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet jóvoltából, a földmívelési miniszter ur által létesített házi ipari tanfolyamok közül egyet megnyerhetett. És pedig a napi szükségnek leginkább megfele-

*Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. akotmányutca 31.*

lőleg, a *faragászati tanfolyam* állított be és tartatott meg. A cél csupán az volt, hogy a jelentkezők a gazdasági szerszámok: a szekér és annak alkat részei, villa, gereblye, kasza, kapanyél stb. készítését tanulják meg. És íme, a tanfolyamra 30 egyén jelentkezett és ebből 10, mint kész mester ember úgy végezte be a tanfolyamot, hogy csupán ebből a mesterségből is megkereshetnék napi kenyerüket. A többi pedig kedvet kapott a munkára; átlátta, hogy nagy előny, ha maga készítheti el szükséges eszközeit. És ez annyi időre elég eredmény, tekintve, hogy a faragászat nem valami könnyű dolog.

Azért hát, csak tovább ezen az uton, mert a kezdet jó, s a népnek is jónak kell lenni. A földmívelési kormány ne sajnálja a költséget, mit ekként az ingyenes házi ipar tanfolyamokra áldoz, mert néhány esztendő alatt bőségesen megtérült. A nép pedig elvégre belátja, hogy vele jól akarnak, s még nagyobb buzgósággal fog a munkához. Vajha így lenne!

Vajda Ferencz.

*

A *szász-lónai háziipar* tanfolyam ünnepélyes bezárása március hó 14-én történt meg. Az Erdélyi Gazdasági Egylet részéről jelen voltak Tokaji László egyleti titkár és Cséner Lajos egyleti tag. Megjelent a tanuló ifjuság is teljes számban, s képviselve volt a községi előljáróság is. — Tokaji titkár beszédet intézett a tanulókhoz, hangsúlyozva a nagy jótétet, mit a földmívelésügyi miniszter úr cselekszik a jóra való, munkás néppel és buzdítva az ifjakat, űk, kik már élveztek a jótétet és igen szép eredményt értek el a faragászatban, hogy azt el ne feledjék, abban magukat gyakorolják, mert mai világban csak a munkás ember boldogul. Az ifjak nevében Vajda Ferencz ref. lelkész mondott köszönetet és átnyújtotta a község képviselő testülete által a földmívelési miniszter úrhoz intézett köszönet iratot, melyet érdemesnek tartunk, egész terjedelmében közölni.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Szász-Lóna község képviselő testülete legmélyebb köszönetét fejezi ki Nagyméltóságodnak azon nagy horderejű és messzire kiható intézkedéseért, hogy a szegény földműves nép anyagi jólétének előmozdítására, háziipar tanfolyamok rendezését kezdeményezte.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet községünkben állított be a tél folyamán egy ilyen háziipar tanfolyamot, melynek célja az volt, hogy a jelentkezőket a faragászatra és pedig a *legszerűségesebb gazdasági szerszámok elkészítésére* tanítsa ki. Községünk lakossága kész örömmel és nagy lelkesedéssel fogadta a kedvező alkalmat, s az ifjabb nemzedék közül rögtön 20 egyén iratkozott be — a mely szám később 30-ra emelkedett fel — a tanfolyamra. A jelentkezők szorgalmasan látogatták a hat hetes tanfolyamot s munkásságuknak meg lett a kellő eredménye, mert készítették: 2 igás-szekeret, teljesen felszerelve; 2 boronát; 4 db jármat; 6 db kaszanyelet; 30 db villát; 8 db lő-

csőt; 20 db gereblyét; 4 db tézsolafőt; 4 db rüdfőt; 3 db feszítőt, mely a szövésnél használtatik; 1 db tézsolát; és 10 db séta-pálcát, mely inkább a kezűgyesség kimutatására irányult. Mindezek a tárgyak az Erdélyi Gazdasági Egylet által rendezett gép- és eszközkiállításon vannak kiállítva.

Igaz, hogy a tanfolyam látogatói nem érthettek el mindnyájan egyforma eredményt, mivel koruk és tehetségük is különböző volt: de közülök 10 egyén, mint kész mesterember úgy végezte be a tanfolyamot. Úgy, hogy ezek saját faragászati munkájuk után is megkereshetnék mindennapi kenyerüket. A többi is szépen haladt, s a mi fő: kedvet kaptak, hogy a mit maguk könnyű szerrel megcsinálhatnak, azért pénzt ne adjanak. Ez pedig egyelőre elég eredmény!

Kérjük azért Nagyméltóságodat, fogadja Szász-Lóna községének a háziipar tanfolyam rendezéseért leginlegyebb és legszivesebb köszönetét, s tartsa meg továbbra is haladni szerető községünket szíves jóindulatában.

Szász-Lóna 1901. március 12

alázatos szolgálói:

Albert János

községi bíró.

Boszán Péter

körjegyző.

Ezután az Egylet által vásárolt szerszámok osztattak ki az arra érdemesebb tanulók között. Kilátás van rá, hogy a jövő télen magok az ifjak állanak össze és folytatják a jó munkát.

Anglia élelmezéséről és beviteléről.

(A m. kir. földmívelésügyi miniszter londoni szak-tudósítójának jelentéséből.)

Évről-évre növekedik Anglia lakossága és évről-évre növekszik a behozott élelmi szerek mennyisége és értéke. Jeles statisztikusok gyakran méltatják e jelenségeket kiváló figyelemre. Így a kir. statisztikai társaság 1899 évi november 21-iki ülésén a Board of Agriculture egyik képzett titkára, R. J. Crawford felolvasása alkalmából beható vita keletkezett Anglia élelmezése tárgyában, melynek húzamosabb ideig visszhangzott alaphangja a komolyabb sajtóban.

Tudva van, hogy Angliában a fogyasztás sokkal nagyobb a húsfélékben, semmint a növénytermékekben. Crawford említett tanulmánya ilyen végeredményeket mutat a búza és a hús tekintetében.

Egy angol elfogyaszt átlag 354 font búzát és 127 font húst; a német 155 font búzát (itt a rozs pótolja részben a hiányt) és 99 font húst; a francia 463 font búzát és 80 font húst. Ezen arányok annál fontosabbak, mert az utolsó öt év behozatali átlagával kombinálva a hazai átlagtermést, az eredmény azt mutatja, hogy a behozatal a lakosság egyes fejére volt Angliában 272 font búza, 47·8 font hús; Németországban 45·2 búza, 3·6 font hús; Franciaországban 50 font búza 35 font hús. A mi a többi étkezési cikkre (gabona, paszuly, borsó, burgonya, cukor és tej) kiterjesztve, végeredményben azt mutatja, hogy Anglia lakosságának csak 39%-át tudja hazai terménnyel ellátni, míg Németország 80, Franciaország 91%-át.

Anglia az az ország, a mely legnagyobb mérvben van a külföldre utalva élelmi cikkek

tekintetében, s egyrésztől a lakosság folytonos emelkedése, másrésztől pedig az, hogy a földmívelés egyre kevésbé jövedelmező, ezt az arányt folyton emelik.

Ma azon írók és gazdák is, a kik e tekintetben a legoptimisztikusabb felfogást vallják, kénytelenek beismerni, hogy Anglia lakosságának egy harmadát sem tudja ellátni élelmi-cikkkel, ha pedig a növényi táplálékot külön veszszük (tudvalevőleg a hússzükséglet behozatala csak újabban vett nagyobb kiterjedést, világos, hogy Anglia gabonaszükségletének negyötöd része külföldi eredetű).

Igy állván a dolog, előttem világosnak látszik, hogy az angol piacokon van a magyar gazda jövője, legalább addig, míg a német piacok meg fognak újra nyitni s ezt a piacot ma is égető szükségünk van nagy mértékben felkarolni, annál is inkább, mert azon — ki nem zárt — eshetőséggel szemben, hogy ha a vámközösség megszűnik, ezen piac képes egyedül és kizárólag megélnetünk, földmívelési terményeink feleslegét illetőleg — s ez szabályozza tudvalevőleg az árat — biztosítani; eltekintve attól, hogy a szükségelt ipar cikkeknek innen való behozatala esetén a csereforgalom, a természetes kereskedelem ezen alapja is, itt adva volna, s így a piac természetes biztonságát meg volna.

Azon főbb cikkek értéke font sterlingekben, a melyek földmívelésünket érdeklőleg 1900. év folyamán Angliába behozattak, a következő volt:

Szarvasmarha 9 004,529. Ez elenyésző csekély kivétellel amerikai, argentiniai és kanadai. A szükséglet állandó. Ezen cikkben azonban versenyzőül alig léphetünk fel.

Juh és bárány 610,108.

Hasonlóan a sertésbehozatal a sertésvesztolytán szünetel.

Búza 23 326,678. Ennek is túlnagy része amerikai (mintegy 20 millió). Oroszország 1½ milliót, Németország (jó részben magyar) közei 600,000 értékűt szállított.

A búzaliszt 10.102,492. Ebből 629,323, a mi monarchiánké és 324,122 Franciaországé. Tudvalevőleg a mi behozatalunk majdnem kizárólag a jobb lisztfajokra szorítkozik, de a közölt számadatok mutatják, hogy e téren még nagyon nagy mennyiség volna elhelyezhető. Amerika az irányadó itt is. Érdekes az angol malmok versenyterekvése e tekintetben.

Az árpa 5.152,947. A miből Amerika, Törökország és Oroszország körülbelül egyenlően szállít. A többi országok (ebben vagyunk mi is) 837.086 fonttal szerepelnek.

A zab 5.236,409; főleg orosz és amerikai.

Borsó 782,599; ebben (más országok címen) magyar behozatal is van.

Bab 523,118 szintén.

Tengeri 12.327,580. Ezen mennyiségben Oroszország és Románia szerepelnek külön címe alatt. Újabb emberi táplálékul is ajánlják, de sikertelenül. Valószínű, hogy ha feleslegünk volna, itt piaca lenne.

Az összes gabona- és lisztbehozatal 58.921,510 font sterlinget tett ki. Ezen összegből — a lisztet kivéve, azt is inkább minőség, mint mennyiség szerint és némi árpát — elenyészően csekély az általunk szolgáltatott mennyiség, s minden esetre tágas tér áll előttünk.

Meg kell jegyeznem, hogy a behozatali szükséglet ezen cikknel nagy részben termé-

A. M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTOJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részecnek állandó nagy raktára és javító műhelye. Áruiért 5 évig felelek. (529.)

SÁRGA KRISTÓF

fehértanű és vászonraktára,

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. szám.

Valódi Linoleum és Cocos futószőnyeg. Dns választék divatos férfi- és női ingek, mindenféle szabású alsónadrágok, valódi francia fehér és szines len-batizst zsebkezdőkből. Ferdinand Richter-féle Rumburgi-, Creás-, Irlandi és Hollandi lenvásznak. Francia satin, creton, oxford és madapolán ingszövetek és inghé-tétek. Mindennemű férfi, női és gyermek **től alsó ruhák**. Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és matrácokban. Elvállal **kiházasítási** vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehértanűnek pontos elkészítését, kiténő szabás és jó össze-állításra legnagyobb figyelem fordítottatik. (530.)

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyárlí áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

szetesen az aratás minőségétől függ, s a szert hullámzik. Az 1899-ik évi aratás, s ennek hatása alatt állott az év, nagy részt kielégítő volt, s így a behozatal alig valamivel volt nagyobb a megelőző évinél. Az 1900-iki aratás már gyengébb volt.

Az árak tekintetében is kedvezőek voltak a viszonyok.

A búza átlag ára 26 shilling 11 pennyt tett q-ként, míg 1899-ben csak 25 sh. 8 penny volt, az árpáé 24 sh. 11 penny (25 sh. 2 p.), a zabé 17 sh 7 penny (17 sh.) A mellett az árhullámzások nem voltak nagyok, a búzánál a legnagyobb és legalacsonyabb ár közti különbség 4 shilling volt; a legmagasabb ár július 8-án volt.

Az a körülmény, hogy a liszt-árak közt a magyar liszt külön jegyeztetik, még pedig magasabb árakon (az utolsó jegyzés szerint a kaliforniai 25.5, a francia és ausztráliai 22.5, míg a magyar 30 shilling, 280 angol fontonként), főleg malmaink érdeme; bár nem lehet tagadni, hogy az utolsó időben a magyar liszt tekintélye hanyatlott, *a mit az idevaló osztrák-magyar kereskedelmi kamara annak tulajdonit, hogy a magyar búza a balkánival kevertetik.* Mindenesetre azonban a most meglevő fölény fentartása igen kívánatos, s annál nehezebb, mert az angol malmok is igen nagy erőfeszítéseket tesznek.

Egy egészen új, s nagy mérvben emelkedő behozatal a vágott húsé. Ennek összege 1898-ban 29, 1899-ben 32 millió volt, tavaly 36.152,710. Ez az üzlet-ág nagy figyelmet érdemelne nálunk is. Egyes részei kívül esnek versenyképességünkön minden látszat szerint, így a konzervek, sózott hús, sózott szalonna, de némelyikben csakugyan nagyobb mérvű eladásra számíthatnánk. A nyers szarvasmarhahús (8.163,348), a nyers ürühús (5 841,506) nagymértékben amerikai és ausztráliai eredetű, mely jégben jön át; de ennél is, valamint a sertésnél (1.496,393), melynek nagy része Hollandból jön. A szalonnánál (11.775,969), a mely cikkben Dánia vette fel a küzdelmet Amerikával, s ma már az összes szükséglet közel egyharmadát szállítja, lehetne vásárt csinálni. A hollandi úton jövő áruk nagy része úgy érkezik ide, hogy a hollandi kikötőkben vágják le, s másnap reggel frissen a piacon van a hús. A sertésvesz folytán fennálló sertésbehozatali tilalom így ellensúlyoztatik.

A vajszükséglet is folyton emelkedő. A tavalyi behozatal 17.450,452 font érték volt, melynek közel felét (8.029,672) a kis Dánia szolgáltatva bámulatatos szövetkezeti hálózata által. Kétséget nem szenved, hogy az angol és különösen az irlandi szövetkezeti hálózat terjedése komoly versenyt fog támasztani a két ország Agricultural Organisation Society-jainak vezetésé alatt, de az is bizonyos, hogy a szükséglet folyvást emelkedik.

Érdekesnek vélem megjegyezni, hogy az irlandi nagy vajtermelés versenyképességének nagy mérvű megromlása a szoliditás hiányára vezethető vissza. A termelők a szokásos 16 %-nyi maximumon túl is engedtek vizet a vajban, míg a példásan ellenőrzött dánoknál ily eset nem fordult, nem is fordulhat elő. Érdekes ezt megjegyezni annak jeléül, hogy az angol forgalom még belföldi termelőnél sem türi el a szoliditás hiányát. Az így eljáró külföldi természetesen még teljesebben le volna szorítva a piacról.

A mi behozatalunk külön jegyezve nincs, de bizonyosan csekély is még.

A tojásnál azonban annál inkább. Ez is egy folyton emelkedő szükséglet. Az érték a múlt évben 5.406,141 font sterling volt. Ezen mennyiség igen megoszlik Oroszország, Dánia, Belgium, Franciaország és Németország közt (valószínűleg csak ezen utóbbiak közt van a miénk is), de köztudomás szerint nagy a magyar behozatal is, melyet kedvelnek is. Meg-

felelő csomagolás mellett (itt főleg papirbel-szerkezetű kosarakat használnak) ez a forgalom is igen nagy mérvben fejleszhető még.

Az ásványvíz mennyiség (261,764) az idén szerepel először, s nagyrésztben francia (vichy) és német (apollinaris). A mi keserű vizeinknek van piaca, jelentékeny, e mellett hazai forrásainknak — de csak nagy befektetéssel és reklámmal — lehetne nagyobb piacot szerezni.

A szárnyas behozatal is évről-évre növekszik. Tavaly már 1.010,327 font sterlinget ért el. Tény, hogy a magyar cikket előnyben részesítik az irlandi és orosz, esetleg a francia felett is. Ez a behozatal is nagy emelkedésre képes s majdnem végtelenül emelhető. A kikísérletet tettek vele: eredményesen tették. Még a csomagolás nehézségét s egy nagy termelő szövetkezet vagy más szervezet hiányát kell leküzdeni

A cukorra nézve szintén hiányoznak a pontos adatok. Az összes finomított cukor behozatala 12.337,616, a nyers cukoré 6.936,875. Az utolsó években a német behozatal (s abban valószínűleg a magyar is) jelentékenyen felülmulta már a franciát. A német 7 és fél, a francia 2 és háromnegyed millió finomított cukorral.

Még a hagymát (853,903), burgonyát (2.232,342) és paradicsomot (791,339) kell megemlítenem, bár ezek közül csak a paradicsom talán az, a melylyel nagyobb mérvű kísérlet indokolva volna.

A szesz, (2.054,418) nincs kimutatva származási országonként. A bornak (5.201,594) körülbelül fele francia eredetű, azonban Portugál és Spanyolország majdnem ugyanannyit hoz be s csak a többi oszlik meg Ausztrália s a többi országok közt. A magyar bor valószínűleg a hollandi behozatal alatt szerepel. Kétségtől, hogy — a mennyiben a vámszerkezet megengedi, — a nehéz, értékes magyar boroknak lehetne itt nagyobb kelete, azonban nagy befektetés és reklám kellene hozzá. Itt-ott fordul most csak elő magyar bor, s előre láthatólag nehéz versenyt kellene kiállania a folyton olcsóbbodó francia borokkal. Végül a dohány (4.816,399) szintén egyike azon cikkeknek, melyekből lehetne behozatalunkat fejleszteni.

Az angol vámtarifa többi osztályaiból a kender, len, gyapju és lovak volnának még oly cikkek, a melyek további figyelmet igényelnek.

Ezek azonban csak esetleges fontossággal bírnak, s rendes viszonyok közt nem számíthatók azon cikkek közé, a melynek állandó piaca lehetne a létező viszonyok közt Anglia.

Még kell még említenem, hogy ezen cikkek behozatala 1890-től kezdve folyvást emelkedő, így zab, élő marha, ló, marhahús, sertéshús, szárnyas, tojás, sajt, hagyma még soha sem jött be oly nagy értékben, mint tavaly.

Azon jelentékenyebb cikkek tehát, a melyeknek behozatala Magyarországból már ma is meg van és tovább fejleszhető: a búza, árpa, zab, borsó, bab, tengeri, liszt, vágott hús, vaj, tojás, ásványvíz, szárnyas, cukor, némely fajta zöldség, bor és dohány. Mind megannyi áru, a melynek jó piaca a magyar termelőnek ma is életérdeke.

Ezen cikkek közül ez idő szerint csak a bor és dohány esik vám alá; miután azonban Anglia egyiket sem terheli, a vám tisztán pénzügyi természetű s nem is kedvezőtlen érdekeinknek.

Ia ehhez hozzáadjuk, hogy ipari szükségleteinket majdnem teljesen fedezhetjük Angliából: világos, hogy a két piac összefüggése mindkettőnek érdekében van

Gazdasági hízott ökreink eladása és a % kérdés.

Mióta a nagy gyárak, tehát a konsumensek az idősebb anyag hizlalását nem tartják elég kiadónak s így az őszi vetések, tengeri, répa hordás s ugarolási munkák alatt lehajtott öreg ökrök nem keresett, sőt került cikk: szinte kivétel nélkül mondhatjuk, hogy a magyar gazda nagy átlaga hizlalni kénytelen.

Mint gazdatiszt nyolc éve, hogy én is hizlalok. Oh ne tessék kérem megijedni, nem kívánom ezen idő alatt, ezen a téren szerzett megfigyeléseimmel untatni e lap hűséges olvasóit, hanem csak — mint abból a nagyobb betűkből összerótt cimből is látható — minden bajt, minden kellemetlenséget és bosszúságot, a mi az állatok beállításától előfordul, szépen átugorva: az értékesítés előtt állván meg, erről akarnék egyet s más elmondani.

Nem igen hallottam azt, hogy gazda a hízott ökreit direkt a fogyasztási piacon értékesítse. Erre buzdítani talán hálátlan dolog is volna bárkit, mert abból, a miket a fáma ezekről a vásárokról világgá visz, következtetni lehet, hogy jobb ezt még mindig a közvetítő kereskedelemre bízni. Így tehát továbbra is biztosabb az istállón eladni s a háznál inkasszálni az árat. Ez a terrénüm ismerős, itt otthon van, itt biztos a gazda.

Az eladás legtöbb esetben darabszám szerint történik, bár az utóbbi időben a súlyra való eladás kezd — és igen helyesen — tért hódítani. Azonban nem kell ezt is ma még teljesen komolynak venni, hiszen a vevők legtöbbje, mikor darabszám szerint ajánljuk, súlyra venné szívesen és viszont; különben is, a míg a mérlegek nem adnak az eladó számításához biztos alapot: még sokáig kell a páronként való eladást venni a gyakoribbnak. Erről azonban sok mondani való nincs.

A súlyra való eladás az, a miről több szó eshetné és kell, hogy essék s különösen azért, mivel a súlyra való eladásoknál szokásos bizonyos % levonás sok szeget szokott űtni az eladók fejébe, vagy akár mondhatjuk a vevőnek ez az egyik olyan argumentuma, a melylyel kevésbé tájékozott eladóval szemben — a milyenek bizony nagy sokan vagyunk — a vásár eredményeit magára nézve szelidíteni óhajtja, szelidíteni tudja.

Általános szokás ugyanis hízott állatok súlyra való vételénél, hogy a mérlegen jól kilóra vett élő súlyból azon a címen, miszerint az állati gyomor több-kevesebb feles mennyiségű emésztett vagy emésztetlen takarmányt tartalmaz, a melyet az állat, míg a távoli értékesítési piacra ér elveszit, tehát hogy ez a veszteség ne sújtja a vevőt, ezt akarják bizonyos % levonással compensálni.

Ez helyes is s a szolid vevő kezében méltányos is. De visszaélés van vele bőven. Magam voltam tanuja, hogy egy esetben 14% levonást csikart ki egy honpolgár a szászrégeni vásáron sok esküvéssel egy gazdatársunktól. Ez a szám rendkívül nagy volt!

Hogy mekkora legyen a percent, ez a tulajdonképpeni tárgya e néhány sornak. A percent legyen akkora, hogy sem a vevő, sem az eladó ne károsodjék, hanem mind a két fél találja meg a számítását. A vevők azt tartják, hogy % nélkül az állatot csak 24 órai koplalás után vehetik át, a mely idő épen elég arra, hogy az állat annyira megürüljön, miszerint percent alkalmazása felesleges. Tehát a százalékot 24 órai koplalással egyenértékűnek tartják. Ilyen körülmények között bizonyos, hogy az engedmény nem lehet és ne legyen sem több, sem kevesebb, mint a mennyit az állat 24 óráig koplaltatva élősúlyából elveszít.

Az eladóra nézve úgy egyszerű dolog volna formálisan 24 óráig koplaltatni, de míg

ennek ellenőrzése a vevőre nézve terhes, más részről a vevőre nézve káros, mivel az állatokat hosszú útra felrakás előtt feltétlenül meg kell etesni, ha már pedig egyszer a rendes etetéshez szokott állat 24 óráig koplalni volt kénytelen: a vevő nem lesz többé képes ezután bármiféle takarmánnyal oda vinni, hogy kellő mértékben saturálja magát.

Ilyen viszonyok között koplalás helyett ennek az egyenértékét kell, hogy megadjuk %, levonás alakjában. Ezt mérések, kísérleti mérések útján lehet meghatározni. Egy ilyen kísérleti mérésről van szerencsém beszámolni, a mely 1894 évben eszközöltetett. Felállítás 22 drbból állott. Ökrök 120 napi hizás után 1894. március hó 10-én lettek lemérve, amely mérés után 24 óráig koplalván, március hó 11-én lettek percent levonás nélkül átadva. A felállítás három gazdaságból volt összehozva; ugyanis két marosmenti és egy mezőségi. Két előbbiből felállított 6-6 darab jobb, a mezőségi gyengébb kondícióba, s ez a hizalás egész folyamán észlelhető s végeredménynél a levonási %, magasabb voltánál kifejezésre is jutott.

Megnevezés	Kopplálás		Veszteség
	előtt	után	
	k	i	ó
1. Mozsár	825	771	54
2. Gyémánt	790	750	40
3. Daru	794	754	40
4. Csinos	712	664	48
5. Jámbor	722	666	56
6. Szarvas	671	625	46
7. Binda	799	750	49
8. Vidám	728	664	64
9. Daru I.	604	560	44
10. Rendes	701	650	51
11. Pajkos	646	606	40
12. Pajkos I.	742	690	52
13. Daru	762	701	61
14. Csinos	728	662	66
15. Bojtos	691	645	46
16. Mozsár	746	690	56
17. Miska	711	659	52
18. Vidám	651	299	52
19. Cifra	652	610	42
20. Lombos	611	564	47
21. Rendes	641	602	39
22. Daru	636	598	38
Összesen	15563	14480	1083

Megnevezés	Összes súly		Átlagsúly	
	Kopplálás előtt	Kopplálás után	Veszteség	%
I-ső marosmenti gazdas. ökreinél	4514	4230	284	47.33
II-ik marosmenti gazdas. ökreinél	4220	3920	300	50.00
Mezőségi gazdas. ökreinél	6829	6330	499	49.90
Összes súly kopplálás előtt	15563			
Összes súly kopplálás után	14480			
Összes súlyvesztés volt			1083	
Átlag súlyvesztés drb. kilóban			49.07	6.89
„ „ dbként 0.9-ben				

Mellékelt kimutatásban látható, miszerint az a veszteség, a melyet huszonnégy órai koplalás után szenvedhet egy darab 120 napig gazdaságilag hizalt ökrök: kilóban 49.07, percentben 6.89 értékszámmal volt kifejezhető. Azonban nem kell azt hinni, miszerint ezek a számok valami fix értéket jelentenek; ennek a nagysága fordított arányban emelkedik és szál, a szerint, amint az állat jobban vagy kevésbé jól van késsen. Első kimutatásnál a veszteség egyed szerint kifejezve látható; már itt is tapasztalni lehet, hogy például 2 szám alatt beállított Gyémánt elősúlyának csak 5.06%-át veszítette, míg ezzel szemben 14. szám alatt szereplő Csinos ugyanannyi ideig hizalva 9.06% veszteséget mutat.

Azonban szolgálhatnak e számok útbaigazítással bárkinek is, a ki ez irányban kísérletet nem tett. Ezek után a kereskedő által folyton hangsúlyozott 10% levonás értéke legtöbb hizalásnál bátran leszállhat 7%-ra — vagy legalább is valamire való eredmények mellett nem szabad, hogy meghaladja azt.

Ezeket kívántam röviden előadni e néhány sorban, a mi a napirenden levő értékesítéseknél talán még szolgálatot is tehetne.

Szabó T. Károly.

Hogyan készítsük elő a vetőmagot?

Már ezelőtt két és félezer esztendővel megmondotta a Példabeszédek könyvének királyi írója, hogy „ki mit vet, azt aratja” . . . „A ki vet a testnek, a testből arat veszedelmet; a ki vet a léleknek, a lélekből arat örök életet” . . . „A ki vet álnokságot, arat nyomoruságot” . . .

Bár világos, hogy ezek a szavak a Példabeszédek könyvének írójánál, nem a földművelő és a szántóvető ember munkájára, hanem a lelki életre vonatkoznak, de azért világos az is, hogy a kép, melyet itt a bölcs a lelki életre alkalmaz, magából a mindennapi életből van véve. — annak a zsidónépnek az életéből, a mely Izraelnek gazdag és termékeny rónáin szívesen foglalkozott magvetéssel és aratással, mert másként hogyan tehető fel, hogy beszédének igazságát megértették volna hallgatói?

Tehát már ezelőtt 2 és félezer esztendővel tudták Zsidóországban azt, a mit ma is tudunk s mint megdönthetetlen igazságot hirdetünk: „Ki mit vet, azt aratja.”

S nekem úgy tetszik mégis, hogy ez igazságnak a hirdetése nem sok haszonnal járt két és félezer év óta, nem sok haszonnal különösen a mi népünkre és kispászainkra, mert eltekintve attól, hogy micsoda magot vetnek naponként az erkölcsi élet mezején, még azokon a mezőkön sem szoktak a földbe tiszta magot vetni, a melynek rőgeit azért törlik fel izzadtsággyal és verejtekezéssel, hogy meglegyen a mindennapi kenyérük. Mert földolog ugyebár, a kenyér!?

„Ki mit vet, azt aratja.” Ebből az igazságból az következik, hogyha szép, tiszta gabonát akarunk aratni és csüreinkebe betakarítani: akkor szép, tiszta magot is kell, hogy vessünk a földbe. Szép, tiszta magot pedig csak úgy vethetünk, ha megtakarítjuk és a vetésre előkészítjük azt.

Arról akarok hát, a jelen alkalommal szólni, hogy miként vihetjük véghez ezt, — más szókkal, hogy hogyan készítsük elő a vetőmagot?

A magmegtakarításnak egyik legelőkétebb módja az u. n. kézi rostával való, mert a kézi rosta, miután rendesen aprók a lyukak rajta, csak épen a legapróbb magvakat bocsátja magán keresztül. A ki azonban ügyesen rostál, nem csak azt nézi, hogy mi hull ki a rostán alól, hanem azt is, hogy mit vethet ki felül. Azért addig-addig forgatja a rostában, körben, a terményt, a mig abból mindenféle burján és polyva töredék a felszínre egy csomóba összegyűl, a mikor is azt onnan kezével kihányja.

Sokkal tökéletesebb módja ennél a magmegtakarításnak az u. n. szélrózsával való. Ezek a rózák, a hány annyiféle szerkezetűek, de mindnyájan megegyeznek abban, hogy a szemet, már a polyvából, elég szépen kiválasztják. A baj azonban ezekenél a rostáknál is az, hogy magnak, az általuk megtisztított termény, még nem használható, mert ezek is legtöbbször a kalász és a burján töredékektől s az apró magvaktól tisztítják meg a terményt, de nem egyuttal az idegen, oda nem tartozó magvaktól is. Egy nagy előnye azonban ezeknek a rostáknak mégis van, hogy azok a magot, ha az vetésre való, kitisztítják annyira, hogy az a triörbe bátran betehető.

Mert a vetőmag előkészítésének, a tisztítást illetően, egyik legkitünőbb és legelőkétebb eszköze a triör, vagy magyarul konkolyválasztó rosta. De a jó triör nemcsak a konkolyt választja ki a terményből hanem a magot osztályozza is. Külön hull ki belőle a cseles és fümag, külön a rozs és a szorult szemű búza, külön a konkoly és a borsó s külön a vetésre alkalmas tiszta mag, úgy,

hogy csak a ki triöröz, az láthatja meg egész tisztán, hogy mi mindenféle idegen mag került be a mezőről az ő terményébe.

A ki tehát szép, tiszta gabonát akar aratni a mezőkről, az okvetlenül triöröz.

De ha valaki vetőmagját még a leggondosabb triörözéssel sem tudja kellőleg kitakarítani, mert különösen a nagyszemű fekete borsót még a legkitünőbb triör sem választja ki teljesen: annak azt tanácsolom, hogy vagy cseréljen, vagy vegyen más magot, de azt, ami nem egészen tiszta el ne vesse.

Kispászainkál, a kik keveset szoktak vetni, lehet a magmegtakarításnak egy más módja is s ez a szemelés. Ez abból áll, hogy az illető, a terményből, a mit el akar vetni, gondosan kiszemel minden idegen, oda nem tartozó magot. A magelőkészítésnek ez a legelőkétebb, de egyszersmind legköltségesebb módja is, azonban a szorgalmas, jóra való gazda, hosszú téli esteken, mikor egyéb dolga úgy sincs, még ezt is megteszi, csak hogy a magcserével, vagy a magvásárlással ne legyen kiadása és szép, reményteljes aratás elé nézhessen.

De bármennyire kitisztítottuk, vagy kismeltük is vetőmagunkat, az az elvetésre még nincsen kellően előkészítve. Egy nagy és elengedhetetlen munkát kell még elvégeznünk s ez a pácolás — az üszög ellen.

A tapasztalat bizonyítja, hogy a gazda, a leggondosabban megtisztított vetőmaggal szemben sem lehet biztos, hogy gabonája nem lesz-e üszkös. A ki pedig olyan magot vet el, a melyben üszög volt, az biztosan el lehet rá készülve, hogy elvetett magjának egy része üszöggyé fog válni.

A ki hát azt akarja, hogy gabonájában üszög ne legyen, — ezt pedig józan észszel ki ne akarná — az okvetlenül pácoljon, mert az üszögnek egyedüli biztos ellenszere a pácolás.

Persze, ezt a parasztembereknek, vagyis a kispászainknak egy jó nagy része nem hiszi; innen aztán láttam én a rettegő határon olyan vetéseket, a melyeknek $\frac{2}{3}$ -ad része üszög volt, akkor pedig, a mikor, a ki pácolta a magját, egyetlen üszög sem volt vetésében. Felhívtam az illető gazdákat figyelmét ezen körülményre s ajánlottam nekik a pácolást, de biz' azok azért csak pácolatlan gabonát vetettek abban az esztendőben is s természetesen még sokkal üszkösebbet takarítottak be csüreinkebe a másik esztendőben az aratás idején.

A pácolást, a kik hisznek annak üdvös voltában, — valahány ház annyiféleképen szokták végezni.

Leggyakoribb és legközönségesebb két módja: a vetőmagnak a pácoló folyadékban való feldörzsölése és abba való beáztatása. Az egyik pácolási mód könnyebb de nem jó, a másik nehezebb de a célnak megfelelő.

A melyik könnyebb, de nem jó, az a feldörzsölés, a mit úgy hajtunk végre, hogy eléveszünk egy csebre, vagy egy mosóteknőt s miután azt félig megtöltjük vetőmaggal: öntenyben rá a pácoló folyadékból annyit, a mennyivel a magot jól megforgathatjuk és kezünkkel jól feldörzsölhetjük. Azután kiteszük szikkadni s ezzel kész a pácolás.

A másik nehezebb, de biztosabb módja a pácolásnak, midőn a vetőmagot a pácoló folyadékban 4—5 óráig keresztül benne tartjuk, hogy az üszög-spórák, melyek a magvakat megfertőztetik: annál biztosabban megsemmisüljenek.

Ez az eljárás azért nehezebb, mert sokkal több, vagy legalább is nagyobb ürtartalmu edényre és sokkal több pácoló folyadékra van szükségünk, mint a feldörzsölésnél s azonkívül sokkal több időt is vesz igénybe. De a kispász, a ki egyszerre kevés magot pácol s a vetést és így a pácolást is időnként végzi: ezt a pácolási eljárást is könnyen elvégezheti, miután mentől kisebb területen termel, annál szebb áldást kell, hogy földjéről letakarítson, mert ellenkező esetben, nem fizetődik vissza még fáradsága sem.

A mit a pácolásról mondtam, nem lenne teljes, ha el nem mondanám azt is, hogy hogyan készül az a folyadék, a mivel a pácolás műveletét végrehajtjuk.

Veszünk 2 kgr. rézgálicot, vagy a mint közönségesen hívják, kék-követ s azt egy forró vízzel telt cserép, vagy faedényben feloldjuk. Legjobb, ha a kék-követ egy vászonzacskóba tesszük s úgy eresztjük bele az illető edénybe, a melyet a tűz mellett tartunk, egész addig, a míg a kék-kő felolvad. Mikor a felolvadással készen vagyunk, 100 liter vízhez hozzáadjuk ezt az oldatot s akkor már kész leszünk a pácoló folyadékkal is.

Látnivaló, hogy ez az eljárás nagyon egyszerű s nem is költséges, mert pl. 2 kgr. rézgáliccal s az általa készített folyadékkal 4 mm. vetőmag könnyen megpácolható.

Z. Kis Sándor.

(Befejező közlemény következik.)

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A rétek fogasolása. A rét akkor boronálandó, mikor a talaj eléggé kiszáradt, úgy hogy a borona már nem mázolja el a földet. Ekkor itt van az ideje a talajt kellően föl-szakgatni, keresztül-kasul fogasolni addig, a míg csak fekete lesz. Az, hogy a már rajta lévő növényzetből látszólag nem sok marad, az ne riaszson vissza, mert a gyökérzet benn marad és utána csak még erőteljesebben hajt. Ha nincs rét, vagy gyűrűs boronánk, szükség esetén a közönséges borona is megfelel. A rét kellő megművelésének következő előnyei vannak. 1. A talaj fölhasogatása, által a levegőnek és világosságnak szabad útja van a talaj szemeséhez. Ezáltal hamarabb melegszi a föld és gyorsabban a vegetáció. A levegő szabad keringése a növényi táplálékanyagokat is föloldja s a növények által könnyen fölvehető állapotba hasonítja át. 2. A mohát és gazokat elpusztítja, mert ezek nem állják ki az erős fogasolást. Már pedig ezek a hasznos növények elől a táplálékanyagokat nagy mértékben elvonják. 3. A fogasolás a vakondoktúrásokat elegyengeti és nagyobb területen teríti szét. Az ilyen vakondoktúrások földje, mely a tél fagyának ki volt téve, trágyázó és növény-növesztő hatású. Végül a rét kiegyenlítésével a kaszálást megkönnyítjük.

+ A vetőburgonyagumók kezelése. Középnagy, teljesen egészséges, sértetlen és jól érett gumók adják a legnagyobb termést és ezekből a szempontokból fontos a gumók kiválasztása és kezelése. Minden szemmélyedésben három bimbó van, melyekből a főbimbó legelőször és legerőteljesebben hajt. A burgonyagumóknak a pincében való eltevésekor a gumók csirát hajtának, a miből a főcsira az ültetésnél letörök. A főcsira letörésével a gyöngébb mellécsirák utánahajtanak. Ebből az okból a lecsirázott burgonyagumók ugyan több, de sokkal gyöngébb szarát hajtának, a melyek még kedvező időjárás esetén sem képesek a ki nem csirázott vetőgumók nagy termését elérni. A második után a kis, gyöngén kifejtett szemek harmadik csirái is hajtának gyöngé hajtásokat, melyek azonban kedvezőtlen időjárás alatt nagyon kevés, vagy épen semmi gumót sem képeznek. A burgonyák korai kicsirázását megakadályozandó, legjobb ezeket a gumókat márciusban szellős, fagymentes csürben, vagy színben kiteríteni, hogy a csirák elfonnyadjanak. Számos kísérlet bizonyítja, hogy elfonnyadt, főcsirával bíró vetőgumók 10-30%-al több termést adnak, mint a pincében őrzött, kicsirázott gumók.

- A pisztrángoknak egy új élősdű betegsége fedezte föl Calkins N. Gory. Az elhalt Salvelinus fontinalisok testén élesen körülhatárolt mélyedéseket vett észre, mintha madár csőre vágta volna. A hús is lehullott, némely esetben kisebb területen, más esetben oly mértékben, hogy a csontok kilátszottak. Máskor az élesen körülhatárolt területeken a test fala kilyukadt, úgy, hogy az eleven hal

belső szervei kilátszottak. A betegséget egy alsórendű egysejtű állat a Lymphosporidium Truttae (így nevezte el a felfedező) idézi elő. Az élősdű spórái valószínűleg a szájon át jutnak be a hal bélsővébe s innét különböző fejlődési stádiumokon haladva át a vér és nyirok útjain jutnak ki a bőr alá, a hol elvégzik gazdájukra halálos munkájukat. — A hol föl-lép tömeges pusztításokat visz végbe a halak között.

+ Néhány szó egy jövedelmező ipari növényről. Alábbiakban rövid ismertetését adjuk egy oly ipari növénynek, a mely utóbbi években vesztett ugyan jelentőségéből, de a mely ennek dacára még ma is elég keresett cikk. E növény a vadon is előfordul. Takácsmácsonya, a melynek virágfejeit a posztógyárosok használják fel. A takácsmácsonya két éves növény s első esztendőben gyökereit és leveleit fejleszti ki s csak második évében növeli a hosszú, néha 2 méter magasságot is elérő tuskés szárát, mely többszörösen elágazik s az elágazások végén hozza meg a tulajdonképeni értékesíthető részét: a virágfejet. Termelhető a takácsmácsonya olyan klíma alatt, a hol a gyümölcs és szőlő jól diszlik, s a hol különösen némileg védett helyet kaphat. A talajban határozottan válogatós; mélyrétegű, tevékeny vályogtalajon jól diszlik; ellenben kötött földben kevés és durva anyagot ad, a nagyon lazában pedig apró fejeket terem. A foszfórdús trágyákat szereti, ellenben a salétrom ártalmára van. Nagyon meghálálja a meszet, a mely minőségét javítja. A földet úgy kell elkészíteni alája, mint a konyhakerti terményeket, mert a mély művelés iránt hosszú gyökérzeténél fogva is nagyon hálás. Szaporítása történhet vagy közvetlenül mag útján, vagy palánták útján. Az utóbbi eljárás cél-szerűbb és megfelelőbb s ez okból a magot a franciaországi Avignon vidékéről hozatva abból kat. holdanként 1-2 kilogrammot számítva palántákat nevelünk és azokat július közepéig 60 cm. sor és 40 cm. növénytávolságra elvetjük. Ápolása a minél gondosabb gyomlálás és kapálásból áll, s különösen a második esztendőben kell erre súlyt helyezni. További ápolása a töltögetésben sabbán nyilvánul, hogy a leveleket átszűrjük, a közp-hajtás virágzatát lemetszük s a korcsfejeket levágjuk, hogy a szár elágazódása nagyobb legyen és a fejek körülbelül egyforma nagyságot érjenek el. Julius végével, vagy augusztus elején, midőn a fejek $\frac{1}{4}$ résznyire elvirágoztak, azokat egy arasznyi nagyságu nyéllal letördeljük s padláson vékonyan elterelve kiszáritjuk. A fejeket nagyság szerint csoportosítva csomókba kötjük s ily kiviteiben értékesítjük. Termés eredménye elég tekintélyes, a mennyiben hektáronként 150-300 ezer darab fejre is számíthatunk, a melyet a gyárosok ezrenként 2-3 koronával is megfizetik. Igaz ugyan, hogy ujabban acélkeféket kezdenek már használni a posztósimitásra, de azért még jó idő fog beletelni, míg ezek a takácsmácsonyát kiszorítják.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

A seprőcirok termelése. Irta: Szalay János, második javított kiadás. Darányi miniszter pár éves akciójában — a földművelő népnek téli tanítását értjük — a legjobban sikerült azon módozat, a midőn arravaló községekben a falusi háziiparnak különböző formáit tanítatja! Nem kis fontossággal bír e téren a ciroknek a falusi feldolgozása. Persze ott, a hol van cirok! Az erdélyrészi mezőkön nem igen fordul elő valami igen sűrűn, inkább csak egyéb kulturák (tengeri táblák) szegélyeül szerepel. Hogy a magját, szárát s különösen seprő és kefe cikkekre alkalmas, használják-e nálunk? arra talán nehéz felelni. Az időközönkénti uradalmi kísérletekből az tűnik ki, hogy nálunk is jól sikerül a cirok — kivált a mé-

lyebb fekrészekben mondhatjuk: termelhetjük ott, a hol a tengeri is megterem.

Egyletünk által rendezett háziipari tanfolyamok eredményeiből, de még erdélyszerte tett tapasztalatainkból tudjuk, hogy a mi falusi háziiparunk csekélyke s bővebb téli házi munka reánk férne; tehát a cirok feldolgozásával is foglalkozhatnánk. A termelése nem nehéz, de érdekes! A mikéntjét Szalay János oly érdekesen s tanulságosan írta meg, a mint megírhatja az, a ki a saját tudása mellett megfontolja a mások tapasztalatait is. Áttekintően s mégis tisztán, röviden van megírva a ciroktermelés s kikészítés minden csinjabinja, s teljesen híjjával van annak a tudós nagyképszerűségnek, a mely a már modern szakirodalom egynemely csinálmányából kiterjeng. Ajánljuk a praktikus munkácskát gazdáinknak, melyet a Franklin-Társulat adott ki s melynek ára csak egy korona.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Gazdasági oklevelek honosítása. Az új gazdatiszti törvény értelmében állami, törvényhatósági, községi, egyházi, hitbizományi és hasonnemű birtokokon csakis magyar, illetve külföldi honosított oklevéllel bíró gazdatisztek lesznek alkalmazhatók. A külföldi oklevelek miként való honosítására nézve Darányi földművelésügyi miniszter a következő rendeletet léptette életbe:

Külföldi gazdasági falkolákon szerzett oklevelet a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia útján, külföldi gazdasági középiskolákon szerzett okleveleket pedig a keszthelyi, kolozsvári, debreceni, vagy kassai m. kir. gazdasági tanintézet útján lehet az eddig is érvényben volt eljárás szerint honosítani. *Alsóbbfokú külföldi szakoktatási intézmények bizonyítványait, — mintán ezen intézményekkel csakis a földművelés iskolák s téli tanfolyamok ismerhetők el egyenrangúknak, ezek növendékei pedig cselédül s kisgazdáknak neveltetnek, — tiszti képesítést nem nyújtanak, — honosítani egyáltalán nem lehet.*

Olyan szakoktatási intézmények oklevelei, a melynek Magyarországon nincsenek, nem honosíthatók. A honosítás iránti kérvényt a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia, illetőleg valamelyik m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához kell intézni, a kérvényhez mellékelve az eredeti oklevelet s azon intézmények szervezeti, tanulmányi, rend- és vizsgaszabályzatait, melyeken a kérelmező gazdasági tanulmányait végezte. Az ekkép benyújtott s felszerelt kérvényeket a főiskolákra nézve a gazdasági akadémia, a középiskolákra nézve bármelyik m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója intézi el s a honosítás megadandó, ha a kérelmező mindazon tantárgyakat hallgatta s mindazokból sikeres vizsgát tett, a melyeket a honosító akadémia, vagy tanintézet szabályzata előír, továbbá magyar jogisméből pótlólag a vizsgát a honosító intézetnél leteszi, vagy amennyiben egyes tantárgyakat ezeken kívül, az illető külföldi gazdasági szakoktatási intézményen nem hallgatott s illetőleg azokból nem vizsgázott, — de a honosító iskola szabályzata előírja — pótlólag szintén vizsgát sikerrel tesz.

A honosítások után minden egyes esetben ötven (50) korona díj szedendő.

JOGI TANÁCSADÓ.

A gazdákat érdeklő újabb bírói határozatok közül tájékozásul közöljük a következőket:

A magyar kir. kuria felülvizsgálati tanácsa 1900. december 12. G. 488/900 sz. a. Az írásbeli szerződésben foglalt megállapodások kötelezővé válnak, ha a szerződő felek annak tartalmáról tudomásul bírva, bár szóbeli kijelentést elfogadása iránt nem tesznek, a szerződést aláírják — tehát a végleges szerződés aláírását megelőző az a szóbeli megál-

lapodás, mely a szerződés rendelkezéseivel ellenkezik, hatályát veszítette akkor is, ha erre nézve a szerződés aláírásakor szóbeli nyilatkozat nem is történt.

A magyar kir. kuria felülvizsgálatai tanácsa 1901. január 15. G. 574/P, 1900. sz. a. Habár általánosan elfogadott jogszabály az, hogy a haszonbörösszegnek késedelmes fizetése akkor is feljogosítja a haszonbérbe adót a szerződés felbontására, ha ez a fizetési késedelemnek következményeként szerződésileg kikötve nincs, azonban másrészt a törvényes gyakorlat által elfogadott jogszabály az is, ha a haszonbérbe adó a fizetési késedelem után az esedékessé vált haszonbért felvette, a nélkül, hogy a késedelemről a szerződés megsejtetése iránti jogát kifejezetten fenntartotta volna, erről a jogáról lemondottnak tekintendő.

Közigazgatási bírósági határozat. A kataszteri térképek és a telekkönyvi betétmásolatok beszerzésének költségei a község minden egyes tagját egyenlően érdeklő közigazgatási költségek minőségével bírnak s mint ilyenek, a községi törvény 130. § a második bekezdésében felsorolt valamennyi állandó adó után kivetendő községi pótdadóval fedezendő. A költségek ellenében, melyek a telekkönyvi betétek szerkesztéséről alkotott 1886. évi XXIX. törvények 72. §-a és ezzel kapcsolatban kiadott miniszteri rendeletek értelmében a községre rótt szolgáltatások folytán merültek fel, kizárólag az érdekelt föld- és házbirtokosok terhére esnek s így a föld- és házadó alapján kivetendő községi pótdadó útján kizárólag az érdekelt föld- és házbirtokosok által fedezendő, míg az a nézet, hogy a kérdéses betétszerkesztési költségek nem az állami adók, hanem a telekkönyvezett parcellák után és arányában vetendő ki, minden törvényes alapot nélkülöz.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számára legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Végre-valahára közelebb jutottunk a Naphoz. Áldást hozó sugarai áttörték a sűrű fellegeket s mindjobban kezdték melengetni a földet. A havas szemfödő apadt, fogyott; valahol egy rügyező sombokor alatt kikandikált az első hóvirág...

A dombokról is eltakarodott a hó s megtelek a folyó vizek medrei. Hanem azért lassan húzódott el a tavaszi ár, csak a réteket és legelőket lepte el túlaradásában: mégis azoknak csak használ, ha lassú víz teregette el rajtuk a finom iszapot! Mert sajnos, erdélyszerte még kevés trágya jut a kaszálókra, a hegyi legelőkre csak éppen az átlebegő madaré... Hát nem baj, ha a természet kissé erőszakosan javítja a réteket, mert mesterséges úton, szántókon úgyis kevés takarmányt termelünk! Sőt a jelekből ítélve *egyáltalán* kevés takarmányt termelünk. Mert! az Erdélyi Gazdasági Egylet által hirdetett tejelőverseny nem jött létre, biz az intenzív takarmányozással sikerülhet csak! A budapesti tenyészállatvásáron csak egy erdélyi tenyésztő nyert díjat (talán több meg se jelent ott), a sz. keresztúri bikakiállítás és vásáron a díjak egy része nem volt kiadható! Hogy ilyen kellemetlen tünetek vannak: az elegendő s jó takarmányhiányt is lehet talán okolni. Pedig éppen most kell az egész vonalon előnyomulni s ha nézzük a Sperker, Lészay, szamosfalvi, Teleky stb.-féle tenyészteket, jól tápláltság s gyors fejlődés dolgában is megvédheti posztóit az „erdélyi szürke“ ebben a „piros tarka“, avagy „borzderes“ világban!

Csak hogy ahhoz sok és jó takarmány kell! Ehhez meg jó őszi szántás, bő trágyázás s jó mag. S végül is le kell már szokni arról

a tradicióról, hogy a zab a birtok legrosszabb helyén is megél! Be kell azt hozni a rendes vetésforgóba, neki is megadni a módját s akkor fog teremni sokat s szép szeműt, a mely valósággal növeli a csikót! Mert csodálatos, hogy nálunk oly kevés abrakot kap a növények állat, ellenben a teli terítés takarmánytól kipókósodik a has s idő előtt meggörbül a hát...

Az Erdélyi Gazdasági Egylet által segélyezett s felügyelt gépkiallítás telkéről nap-nap után gördül kifelé egy-egy vetőgép — lelki-szemeink előtt! Mert hogy gördülhetne, könnyen reá lehetne olvasni az erdélyrészi gazdálkodásra az országos agrár-statisztika gép-és eszköz kimutatásaiból! A vetőgépről azonban a vetőmag jut eszembe s annak a *megválogatása*. Nekünk itt fontos terményünk a tengeri s annak a magvát már őszzsel eléggé megválogatjuk; hogy a népies, eresz alatt való téli eltartás szerencsés dolog-e? más kérdés, de itt közreadjuk egyik jelesebb gazdánk intelmét, hogy az idén a tengeri vetés előtt jó lesz a törökbuza magot csiraképességére megvizsgálni, mert alighanem sok csira megfagyott az idei kemény télen!

Hál' Istennek! a hó eltakarodta után erdélyrészi mezőinkben mindenütt jól telett őszi vetések zöldelnek elő! Legalább panasz alig hallatik. A rétek, a legelők, a takarmányosok is fakadoznak: de azért egy kis segítség nem ártana mezőinknek! A vetésekre a chilisalé-trom sok helyütt bevált, megsűrűsödik aritkás búzavetés. Legtöbb gazdaságunkban erre sincs szükség! Mert meglegedne a fakadásban lévő növényke, hogy töve körül a földet kissé meglazítanák, hadd jusson mélyebbre a melegítő napsugár, éltető levegő s ilyenkor a vetések, fűtermő téreink tavaszi boronálására gondolunk, a mit még mindig oly nehezen tanul el a magyar a szász atyafitól. S ne feledjük el, hogy ha helyenként az éjjeli fagy felemeli a vetést, úgy arra a henger igen jó. És mind, mindezt meg lehet kapni a kolozsvári gépkiallításon!

Mint jelentik, a mi közép s nagybirtokaink üzemében oly fontos komló is jól telett ki. Hát már csak tudnánk ennek a termeléséhez; bár jól el is tudnánk adni! Ez pedig azon is mulik lényegesen, hogy a magyar sörgyárak nem veszik a magyar komlót. Pedig mint a pénzügyminiszter idei exposéjából látjuk, a panaszokódó söröző iparnak megint készül a kincstár adóengedelményeket tenni! Valjon nem lehetne itt komlónk biztos értékesítését előmozdítani olyképen, hogy csak azon hazai sörgyárak kapjanak s oly mértékben adókedvezményt, a minő mértékben be tudják bizonyítani, hogy söröződjökben eredeti magyar komlót használtak fel. Hogy a magyar komlóval készült sörök is kellemes italt nyújtanak, újabban kitünt az erdélyi gazdasági egylet választmányi ülése után tartott kis kóstoló próbán, a midőn 2 erdélyi sörözőnek magyar komlóval készült 3-féle árpaleve kitűnően ízlett.

— Az „E. G. E.“ Közgyűlése iránt, mely 31-én, virágvasárnapján d. e. 10-kor lesz, ezuttal jóval nagyobb érdeklődés mutatkozik a tagok körében, mint az ezelőtti években. Sokan készülnek feljöni az idei közgyűlésre az állandó gépkiallítás megtekintéseért is, hol az egységes, céltudatos és gyors rendezés egyre nagyobb teret népesít be gazdáknak szükséges tárgyakkal.

— **Mezőgazdasági háziipari készítmények kiállítása.** Az „E. G. E.“ által — Darányi főlam. miniszter segélyezése mellett — rendezett háziipari tanfolyamok összes produktumai (4 községből) e hó 31-én ki lesznek állítva és árusítva az E. G. E.

védnöksége alatti állandó kiállítás 4. számú épületében (Kolozsvár, Sátatér). A mezőgazdasági háziipar egyébként e kiállításon nemcsak tanuló munkával van képviselve. Ezen a napon lesz az „E. G. E.“ közgyűlése is d. e. 10-kor. A háziipari kiállítás megtekintése d. e. 11-kor történik. Darányi minisztert az E. G. E. mindkét aktusra meghívta.

— **Terményértékesítő szövetkezet alakuló gyűlése** lesz Sepsiszentgyörgyön e hónap 25-én. Az üdvös mozgalmat *Mika Ottokár* indította s az ő lelkes agitációjára adták ki a következő, Háromszék vármegye irányadó férfiai által aláírt meghívót:

Alólirottak belátva a szövetkezeti eszme fontosságát s belátva, hogy a szövetkezeti ügy hazánkban kivéve a Székelyföldet, mindenütt nap-nap után mind nagyobb tért hódít s hogy a szövetkezeteknek ma már milliók és milliók érzik jótékony hatását, elhatároztuk egy az egész Háromszék megyére kiterjedő s közrak-tári alapon nyugvó, a kisebb gazdasági haszonvételek, ugymint: gyümölcs, méz, zöldség, baromfi termékek — tojás, tollu, zsir — értékesítő szövetkezet létesítését, mely cél megvalósíthatása végett f. év március 25-én d. e. 10 órakor Sepsiszentgyörgy városháza tanács-termében tartandó előértekezletre a megyei gazdaközönséget és az ügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Sepsiszentgyörgy 1901. március hó.
Dr. Bené István, Benedek János, dr. Bodor Tivadar, Bogdán Arthur, Bogdán Emil, Deák András, Ferenc Lajos, ifj. Gödri Ferenc, Gyárfás Győző, Imecs János, dr. Künle Tivadar, Kupferstich József, Malik Loránd, Mika Ottokár, Papp János, dr. Székely György, Szent-Iványi Miklós, dr. Sinkovits Ottó, Vajna István, Vajna Miklós, Ujjvárossy József, Végh Endre.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, mely állandóan figyelemmel kíséri minden olyan tevékenységet, mely az erdélyi gazdák jóvoltára hathat, a gyűlésen való részvételre *Tokaji László* egyleti titkárt küldte ki.

— Az „E. G. E.“ védnöksége alatti állandó gépkiallítás képe egyre teljesebb és szebb lesz. Nap-nap után érkeznek a bejelentett tárgyak s a kiállítás intézősége nagy buzgóságot fejt ki azok helyes elrendezésében. Most már majd minden nagyobb hazai gépgyár bejelentette részvételét s a mezőgazdasági háziipari produktumok is miud nagyobb helyet töltenek be. Jövő hó közepén már aligha lesz üres hely a kiállítás területén. A kiállítók és tárgyaik teljes névsorát és jegyzékét jövő számunkban közölni fogjuk.

— **A múlt évi őszi állat- és gépkiallítás** dicső és díszokleveleit a jövő hónap elején küldi szét az E. G. E. titkári hivatala. Az új, díszes kiállításban készült okleveleket *Barsy Adolf* budapesti festőművész rajzolta.

— **Hírek az állandó kiállításból.** Az „E. G. E.“ védnöksége alatt álló állandó gép-, eszköz- és anyagkiállításán előforduló újabb és újabb mozzanatokról jövőre e cím alatt fogjuk olvasóinkat értesíteni.

A március 10-iki megnyitás óta beérkezett újabb bejelentések és tárgyak a következők:

A szamosújvári fegyház igazgatósága küld: gazdasági és háztartási eszközöket;

Clayton és Shuttleworth gépgyár: mezőgazdasági gépeket;

Nicholson gépgyár: mezőgazd. gépeket; Magyar-Fenes község háziipari szövetkezte: kerti bútorokat;

Fairbanks mérleggyár: tizedes és százados mérlegeket.

A kiállítási intézőség közvetítésével e héten *cladattak*: egy garnitúra 8-as gőzesépléggép (M. Á. V. gépgyár); több vető és arató gép (Szűcs

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.
Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen
szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való le-
rakását. Továbbá bármilyen üpület-asztalos
munkát és teljes butorberendezéseket a leg-
olcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és im-
portált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a
legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-
helyiségében, valamint minden helybéli és
vidéki elsőrangú fűszer és csemege keres-
kedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak
ajánljuk helybéli márványipar vállalatunkat.
Elvállalunk minden e szakmába vágó munká-
kat, de különösen butorokhoz szükséges márvány-
lapokat. magyar, francia, belga, olasz és
szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben.
Vidéki megrendelések gyorsan eszközölködnek. —
Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat, Földy
Antal utódai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53.
szám. (475.)

Zsigmond és Mc Cormick); zsákok (Szegedi
kenderfonó gyár); olajok (Láng és Lovas);
tejgazdasági tárgyak (Alfa Separator); rosták
(Kalmár Zsigm. utóda); agyagipari tárgyak
(Keresztényfalvi agyagipar r. t.) és kosáráruk
(Apatini kosárfonók szövetség).

A belépő jegy-automaták megérkeztek és
felállítottak

A kiállítás látogatóinak száma e héten
653 volt.

Lentermelés Udvarhelymegyében.

Már régebben megirtuk, hogy Udvarhelyme-
gyében a megyei vezérek indítványára s a
Darányi miniszter segítségével két év óta a
megye 20—25 pontján sikeres lentermelési
kísérletek végeztek, melyek eredményeként
most Székely-Udvarhelyt egy központi lenki-
készítő gyárat terveznek. Március hó 15-én
volt e tárgyban Udvarhelyt egy nagyobb ér-
tekezlet, a melyen a földmivelési miniszter
képviselésében Kazy József min. tanácsos, a
megyét pedig Hollák főkispán és Domokos al-
ispán képviselte s a gazdaközönség nagy
számban volt jelen. A főkispán megnyitja után
Kazy tanácsos méltatta a lentermelés köz-
gazdasági jelentőségét, Károly Rezső ministe-
riumba beosztott gazd. tanár a hazai lenki-
késztés fontosságát emelte ki, míg Füredy Lajos
lentermelési vándortanár — a ki a múlt évek
kísérleteit is vezette — a lentermelés módo-
zatait adta elő. Az értekezlet folyamán lelke-
sedéssel határozta el a gazdaközönség a len-
termelés felkarolását s utóbb egy kisebb bi-
zottság ki is szállott a város környékére, ki-
keresendő egy a bevető s kikészítő telep lé-
tesítésére alkalmas helyet! A gyárat egy állami-
lag subvencionált cseh szakembert léte-
síti, a ki már N. Tarnyon (Komárommegye) s
Szepes-Olasziba is rendezett be áztató-telepe-
ket s a ki eddig megnyugtató áron vásá-
rolta be a magyar lenkórót.

Darányi miniszter a székelyekért.

Abból az értekezletből kifolyólag, melyet Sz.-
Udvarhelyen a lentermelés érdekében tartot-
tak, Darányi miniszterhez a következő távira-
tot intézték:

„Nagyméltóságú dr. Darányi Ignác föld-
mivelésügyi miniszter urnak Budapesten.

Székelyudvarhelyen lenkikészítőgyár ügy-
ben Nagyméltóságod kiküldötteinek részvéte-
lével mai napon tartott értekezletre egybe-
gyűlt székely gazdák tiszteletteljesen üdvözlik
Nagyméltóságodat s hálással köszönik jószágos
intézkedéseit a lentermelés felkarolása érde-
kében. Udvarhelymegyei gazdák megbízásából
Daniel Gábor.”

Erre a miniszter a következőkben válaszolt:
„Méltóságos Daniel Gábor urnak Székely-
Udvarhelyen.

A vármegye tisztelt gazdaközönségének
megbízásából küldött szives megemlékezését
őszinte köszönettel vettem, azon kívánságom
kíséretében, hogy a lentermelés szinte hatha-
tós tényező legyen a vármegye gazdaközön-
sége jólétének emelésében. Darányi Ignác föld-
mivelésügyi miniszter.”

Szarvasmarha-díjazás és bikavásár.

Háromszék vármegye agilis és eredményesen
működő gazdasági bizottsága március 17-én
Uzonban szarvasmarha-díjazást és vásárt ren-
dezett, amely az eddigi évekénél is nagyobb
érdeklődés mellett és jobban sikerült. A föld-
mivelésügyi miniszter által adományozott két-
száznyolcvan korona állami- és a gazdasági

bizottság által megszavazott száztíz korona
díj kiosztására két bizottságot küldött ki a
gazdasági bizottság. A bikák díjazására kikü-
ldött bizottság Temesvári János elnöke alatt
dr. Sinkovits Ottó gazdasági előadó, Szász
István állattenyésztési felügyelő, Kese Lajos
törvényhatósági m. kir. állatorvos és Bakcsi
József m. kir. járási állatorvos tagokból; a
borjas tehének és üszök díjazására kiküldött
bizottság Ujjvárossy József elnöke alatt
Imreh Albert, Imets János g. bizottsági tagok
és Balázs Károly m. kir. járási állatorvos ta-
gokból lett megalakítva. Díjaztak 6 községi
bikát, 4 magánbikát, 6 borjas tehenet, 5 üszőt.
A bikavásáron felhajtott eladásra 59 minősített
és 36 db nem minősített bika. A bikavásárt meg-
előzőleg a bizottság kijelölte azon legjobb mi-
nőségű bikákat, melyek vételárának 20—40
%-át az e célra adott államsegélyből fogják
kifizetni. Tenyésztési célra bevásároltatott 38
darab bika 13408 korona vételáron, ezekből
9 darabot Brassó és Fogarasz vármegye községei
vásároltak. A nem minősített bikákból közfö-
gyasztási célra eladtak 17 darabot 2752 kor.
vételáron. A községek részére bevásárolt bikák
vételárát az állam előlegezi, ezen vételár 20—
40%-a államsegélyből fog kifizetett, a többi
vételár három féle kamatmentes részletben
a községek által az adóhivatalhoz fize-
tendő be.

— **Gazdasági felolvasások Szolnok-
Dobokamegyében.** A földmivelésügyi miniszter
támogatásával a megyei gazdasági egyesület az
elmúlt télen is rendezett népies gazdasági
vándor előadásokat és pedig Ördöngös-Füzesen
(180 hallgató), Felőrben (68), Hetyén (110),
deési Cichegy (80), Felső-Töökön (45), Bethlen-
ben (50), Veregyháza (38), Aranyos-Szent-
Miklóson (70), Oroszmezőn (200), Centén (50),
Sajó-Szent-Andráson (38 gazda). Az előadásokat
Szemmary titkár rendezte, s segítettek neki
Wenis Gyula megyei vándortanár s Csiky Elek
állattenyésztési felügyelő. Ez év elején 6 héten
át pedig Széken gyékényfonó háziipari tanfo-
lyam tartatott.

— **Kosárfonó tanfolyam Nagy-Küküllő
megyében.** A megyei közgazdasági bizottság
az elmúlt télen Héjasfalván kosárkötéssel ösz-
szekített gazdasági tanfolyamot rendezett a
földmivelésügyi kormány segélyével, s a szer-
vezéssel Szász István, segesvári állattenyésztési
felügyelő bizatott meg. A tanfolyamon 30
fiatal gazda vett részt s nappal szorgalmasan
fonta az egyszerű kosármunkákat, az estéli
órákban pedig gazdasági oktatásokat hallgat-
tak. A tanfolyam a napokban ért véget egy
kissebb házi ünnepélyvel, a mikor a falu la-
kossága különösen ünnepelte Szász István
felügyelőt, s helyettesét, a mezőváros derék
regenerátorát, a falu jegyzőjét László Ferencet,
Adorján László ref. lelkészt, Kencel Rezső áll.
állatorvost, Bőjthe Miklós tanítót, kik mint
szakoktatók működtek. Végezetül ingyenes
gazdasági olvasmányok osztattak ki a részt-
vevők között.

— **Tejfölözögép-verseny.** A földmivelés-
ügyi miniszter kezdeményezésére a napokban
tejfölözögép-versenyt tartottak a budapesti
műegyetemen. Pályáztak az „Alfa-“, a „Krone-“,
a „Juwel-“ és a „Melotte-“ tejfölözögépek. A
bírálat a gépek jó munkájára, vagyis a fölö-
zésére (50 egység), az erőfogyasztásra (15 egy-
ség), a szerkezet minőségére (20 egység), az
aránylagos olcsóságra (10 egység), a kezelés

és tisztítás könnyűségére (10 egység), habkép-
ződésre (5 egység) A maximális egységek
száma tehát, a melyet a gép elérhetett, 100-ra
volt felvéve. Az említett négy gép közül a
„Juwel“ 0.3% zsírnál többet hagyott a tejben
s azért a versenyből kizárattott. Szorosabb ver-
senyre bocsájtották az „Alfa“-t, mely csak
0.15, a „Krone“-t, mely 0.13, s a „Melotte“-t,
mely 0.19% zsírt hagyott a sovány tejben.
100 liter tej leföldözésére az Alfa 0.32, a Krone
0.48 és a Melotte 0.36 hektowattórát fogyasztott.
Az eredményeket föltüntető táblázat a
következő poéntírozást mutatja:

A fölöző neve	Éles fölözésért	Erőfogyasz- tásért	A szerkezetre	Az ártért	Tisztíthatóság és kezelés	Habképződés	Értékszámok összege
Alfa	48	15	10	8	9	5	95
Krone	50	12	8	8	9	5	92
Melotte	44	14	8	8	9	5	89

E szerint az „Alfa“ 95 értékszámmal,
különösen az erőfogyasztás és a szerkezet jó-
ságáért a legjobb és vele csaknem egyenlő a
„Krone.“ Az ár értékszám a mind a három
versenyzőnél 8, a mi azt is jelentheti, hogy a
három egyformán olcsó, de azt is, hogy egy-
formán drága.

— **Mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.**
Az 1902-iki pozsonyi mezőgazdasági kiállítás
országos rendező bizottsága a napokban tar-
totta alakuló gyűlését. Védnökül Frigyes fő-
herceget fogják felkérni. Tiszteletbeli elnökök:
Darányi földmivelésügyi miniszter, Dessewffy
Aurél az Omge elnöke, Vay Dénes báró főkis-
pán, Pálffy István gróf. a pozsonyi gazdaegye-
let elnöke és Brolly polgármester. Eddig 12
vármegye jelentette be részvételét. A kiállítás
a Duna-jobbparti liget diszkertjében lesz, a
melyet a város rendelkezésre bocsátott.

— **Bortermelő gazdáink figyelmébe**
ajánljuk, hogy Nagy-Enyed vidékén, különösen
Alvincen és az erdélyi hegyalján legfőképpen
Arad vidéki egyének szőlőoltványokkal házal-
nak s olcsó, teljesen megbízhatatlan, nem faj-
tiszta és nem jó oltványoknak kínálásával és
hiszékeny vagy járatlan szőlőbirtokosoknak
való eladásával károsítják az elpusztult szőlők
felújításán fáradozó szőlősgazdákat. A házalók
oltványaikat állítólag Arad vidékén szedik
össze, részint egyes kisemberektől, de nagyobb
részt a nagyobb telepek oltványait hozzák
forgalomba. Óvakodjanak tehát szőlős gazdá-
ink, nehogy ezek a rosszhiszemű házalók rá-
szedjék és ily módon megkárosítsák. A ható-
sági intézkedés egyébiránt már megtörtént
arra nézve, hogy az illetén csalásban utazók
kézrekerüljenek s kellő megtorlásban része-
süljenek.

— **Élő állatok itatása a vasuti szállít-
ás alkalmával** Több ízben előfordult, hogy
élő állatokat a vasuti szállítás alkalmából
többször megittatták, mint a hányszor szük-
séges lett volna. Ez által a szállító felek in-
dokolatlan több költséget fizettek, a mi
többször szolgáltatott reklamációra okot. —
A kereskedelmi miniszter rendelkezése most az
államvasutak igazgatósága szigorúan utasi-
totta összes állomásait, hogy 24 óra alatt csak
egyszer itassák az állatokat s az erre vonat-
kozó feljegyzéseket a fuvarokmányokon pon-
tosan tegyék meg.

— **Kis Lap.** Több mint negyed évszázad óta
gyönyörködött a „Kis Lap“ című képes gyermek-

ujság Magyarországnak apró olvasó közönségét. Hétről hétre, mint szívesen látott vendég kopogtat be a magyar családok hajlékába...

Háztartás. Kürthy Emilné szerkesztésében és az Athenaeum r-t kiadásában havonként 3-szor megjelenő „Háztartás” a magyar gazdaságyoknak egyetlen magyar lapja...

A magyar lucerna diadala. Végre valahára az új század kezdetén akadt egy magkereskedő, aki a magyar lucernamagot árjegyzékében a legelső helyre tette...

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVARTT

Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyujt és BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.

(412.)

Melyik lapra fizessünk elő?

Az erdélyi részekben ezt a kérdést rég eldöntötte már a nagyközönség s immár több, mint 20 éve részesíti nagybecsü támogatásában

az „Ellenzék“-et,

mely programjához hiven küzd ma is hazánk függetlenségeért és gazdasági felvirágzásáért.

Legutóbbi nagy érdeme az

„Ellenzék“-nek,

hogy a hazai ipar és termelés pártolására vonatkozó akciót is ő indította meg s azóta folyton a legnagyobb buzgalommal küzd mellette.

Melyik lapra fizessünk elő?

a válasz tehát nem lehet más, mint

az „Ellenzék“-re,

melynek kiadóhivatala szívesen szolgál mutatóvány számmal bárkinek.

Előfizetési ára:

(514.) Egy óra . . . 3 korona
Három óra . . . 8 korona.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselesége Kolozsvárt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.) Az intézet alaptőkéje 30 millió korona. 4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélkölcsonöket nyujt és pedig 4%-os kölcson t földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék...

ÜZLET, FORGALOM. Budapesti gabonatözdsé. I. Készárüizlet. Márc. 21. Buza 8-20-7-70. Rozs 7-50-7-55. K. Takarmány-árpa 6-50-6-70 K. Zab 6-35-6-55 K. Tengeri 5-35 K. II. Határidőüzlet. Buza 1901 áprilisra 7.73-7.74 kor., májusra 7.50-7.78 kor. Magyar októberre 7.74-7.75 kor. - Rozs áprilisra 7.76-7.77 kor., októberre 6-76-6-77. - Zab 1901. áprilisra 6.49-6.50 kor. - Tengeri májusra 5.29-5.30 kor., júliusra 5.40-5.41 korona.

Budapesti állatvásár. Márc. 21.

As „Erdélyi Gazda“ eredeti tudósítása.

Felhajtás: Vágómarhából: 2898 darab ebből ökör 1817, tehén 821. Árak 100 kg.-ként magyar hizott ökörnél 40-48; 50-55; 56-62 kor.; tarka hizott ökörnél 44-64 kor.-ig; tehénnél 40-60 kor.-ig; növendék-marhánál 32-40 kor.-ig a minőség szerint. Dacára annak, hogy az isolai conservgyár 233 db.-ot vásárolt, a vásárhangulata lanyha volt. Borjú-vásárra került 852 db 48-70 és 76-80 fill árban kg.-ként minőség szerint. Bárány eladott 2281 db. darabonként 3-7 koronáért. A csekélyebb kereslet folytán a vásár menete lanyha volt.

Ferencvárosi sertésvásáron március 21-én:

Öreg nehéz (páronként 400-450 kg.) kg.-ként 76-85 f. Öreg könnyű 300-350 " " " 86-94 " Malac " 250-250 " " " 84-94 " áron kelt el. " " " " " 52-56 "

Gazdasági és tenyészmárhavasárra fölajtás 268 drb.

I. rendü magyar jármos ökör 330-380 kor. II. rendü magyar jármos ökör 275-330 kor., 52 db. bonyhádi tehén 240-320 kor. és 120 db tarka fejős tehén 160-260 kor. áron kelt el. Kevés vevő hiányában lehangolt volt a vásár.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (márc. 21-iki) hetivásáron a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként K.-tól 12-40-13-70 K.-ig. Rozs " " " 12-20-12-40 " Zab " " " 10-60-11-00 " Árpa " " " 10-60-12-00 " Kukoricza " " " 9-80-10-00 " Széna " " " 5-00-06-00 "

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. H. Jakabfalva. — Azt kérde Ön, honnan szerezzem be komlódugványt, s milyen fajtát? — Ugy tudjuk, újabbán a földmívelésügyi kormány bizonyos vidékekre ott jól honosított fajtákat ajánl a gazdáknak, azzal azt akarván elérni, hogy vidékenként együtéséből nagy tömeg termvén, a külföldi exporteurók szívesebben vásárolják. — Hogy milyen fajták ezek, s a dugványokat hol szerezzem be, talán legjobb lesz, ha tanácsért a kolozsvári komlótermelési vándortanárhoz fordul. Irodája: Hunyadi-tér 6. szám alatt van.

Bartha Andor, Bardocz. Lóherének arankától való mentesítését, megvizsgálását és ólomzárólasát az „Erdélyi Gazdasági Egylet heremagtisztító raktára“ végzi, még pedig 5 k. 20 fillérért métermázsánként, a mihez még a varratlan zsákok költsége jön hozzá. Tessék lóheréjét minél előbb erre a címre: „Áruraktár, Kolozsvár“ küldeni s ott a tisztítástól az ólomzárólasig mindent elvégezzek.

A LAPPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölés szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédzerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

H I R D E T É S E K.

Elvállalja mindenféle emlösök és madarak élethü kitömését. Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését. Zwörner Sándor állatkitömő-praeparatoriuma KOLOSZVÁR, Ünió-u. 15. A kitömött állatoknak ninesen semmiféle veszélyes kigözölgésük, tehát szobában is tarthatók. Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában. Érdeklödök szívesen fogadtatnak. (486.)

ACETYLEN. Klemm & Novák Kolozsvárt szállít oly Acetylen-készülékét, mely minden gényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak. Következő tulajdonságokért kezesség vállalattatik: 1. Explodálási biztonság, 2. önmüködő és gazdaságos gázfejlesztés, 3. utólérhetően tiszta és gyors utántöltés, 4. szolid kivitel és egyszerű kezelés. Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban. Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemben és nagyságban. (Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.) Prima Carbld minden időben napi áron szállítatik. Ércnyomdal munkák minden faja, róz, sárgaréz, ciznk, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készittetik. A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselök kerestetnek. (549.)

Tölgymakk nemkülönben mindenféle erdészeti fa cserje és gyümölcsmagot ajánl a MAGY. MAGPERGETŐ GYÁR Faragó Bèla Zala-Egerszegen; minden kiállitáson kitüntetve, legutóbb Párisban ezüst éremmel. Árjegyzék bérmentve. (562) ERDEI CSEMÉTÉK szép, erős, iskolázott lucfenyő és fekete fenyő. 1000 drb. 2 éves 6 kor., 3 éves 8 kor., 10,000 drb. 50 kor. és 70 korona. (605.) PELZ ÁRMİN faiskola-tulajdonos BUDAPEST, Kálvin-tér 8.

A legjobb és legolcsóbb

Fakonserváló szer

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára
Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (499. II.)

Rác György

nagybirtokos

Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében

KULA (Bácsmegeye).

Mélyen leszállított áron kaphatók szokványminőségű *szőlőoltványok* amerikai *öntermő* Riparia Portalis és Rupetris Monticola amerikai, végre *európai* vesszők, azután *gyümölcsfák*, *alma* és *körtevadonczok*, *ut-széli fák*, gleditsia és a legellentállóbb, legkitünőbb élősövény

Maclura aurentiaca

Árjegyzéket küld az intézőség. (580)

400 intelligens magyar szőlőgazda bizonyítványa igazolja, hogy a szőlők védelme a

PERONOSPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

Dr. ASCHENBRANDT-féle porok

használatával. (598.)

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „BORDÓI POR”

a peronospora biztos és olcsó ellenszere, kitűnően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szítjuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1½ 2 kg., a második és harmadik permetezéshez 1½ 2 kg., por. Az évi szükséglet egy kat. hold szőlőre 22–25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákokban à kg. 80 fillér; 10 kilogrammos zsákokban à kilogr. 80 fill., 50 kgos zsákokban à kg. 76 fillér. Használata olcsóbb, biztosabb és kényelmesebb, mint a tiszta rézkénpor.

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „RÉZKÉNPOR”

az *oidium* biztos és olcsó ellenszere

A port a fújtatóba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti; 1/3 dal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet. a kat. hold 12–15 kg.

Az árak Budapesten értendők. A vasutakon kedvezményes szállítási díjtétel. A porok elküldése vagy a pénz előleges beküldése vagy utánvétel ellenében történik.

A 400 szőlőgazda bizonyítványát és a porok használati utasítását tartalmazó füzetet szívesen megküldi, megrendeléseket elfogad és mindenről felvilágosítást ad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Szőlővidékeken az eladásra megbízottak kerestetnek.

Megbízott: NAGY PÁL, Torda.

Szőlővesszők és gyümölcsfa ojtványok!

As első kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelő szövetkezet 300 kat. hold immunis homok talaju mintatelepéről 1901. évi tavasz folyamán eladásra bocsájtatnak sima és gyökeres szőlővesszők; Borfajokból nagymennyiségben Kövidinka, Kadarka, Furmint, Olasz Rizling, Tramini, Mézesfehér stb.; Csemegefajokból kisebb-nagyobb mennyiségben 200 faj.

Különféle gyümölcs-ojtványokból alma 150 fajban, körte 110 faj, őszibarack 25 faj, Kajszin 12 faj, továbbá Birsek, Cseresznyék,

Meggyek, Szilvák, Málna, Ribizke, Diszfák, Cserjék. *Rózsák*. Fenyőfélékből Lucz és vörös Fenyők, Thuja Pyramis növények gyönyörű példányokban, végül Spárga és Szamocza tövek.

Mindezeket fajtiszta hiteles nevek alatt tenyésztve, ajánljuk az érdeklődők b. figyelmébe.

Megrendeléseket elfogad, s kívánatra kimerítő árjegyzéket küld

(596)

Első kecskeméti szőlő- és gyümölcsstermelő szövetkezet.

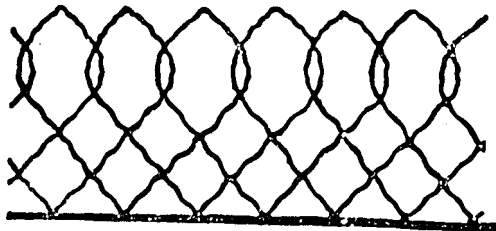
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szíra-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való *Gép-sodrony-fonatait*, majorsági udvarok fonattal való bevonását; *pince*, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, *áthányó* rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; *szikrafogók* gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és lóher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, *Kruppa-sodrony szegélyzetek*, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakerebbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Haszonbérlet.

Nagy-Küküllővármegye volt főispánja: néhai **Sándor László** ur tulajdonát képezett backamadarasi 418 hold 259 négyszögöl tagosított birtok, melyben 22 hold jobbára fajszerűlökkel ujonnan beültetett *kitünő szőlőterület* is van, a hozzátartozó szép lakházzal, gyümölcsösökkel és gazdasági épületekkel együtt

haszonbérbe adó.

Megjegyzem, hogy a nagyhirű és mintaszőlő terület *esetleg külön is haszonbérbe vehető* — és esetleg az egész birtok örökáron is eladó.

Értekezhetni **Dr. Sárkány Miklós** ügyvéddel Maros-Vásárhelyt, Szentmiklós-utca 16. szám alatt. (692.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására, a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legtekélyesebben

készítetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége.

erkölcsei támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

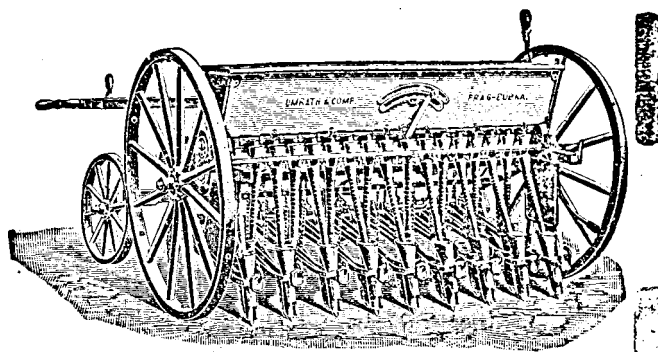
(498.)

az igazgatóság.

Őszibarackfák 1-2 évesek; alma-, körte-, kajszinbarackfák. 2-3 évesek 35 fillér, szilvafák 2 évesek 25 fillér. Mandolafák 2-3 évesek 20 fillér. Veresbélű mogyoróbokrok 50 fillér. Akácmagoncok 1000 db 4 korona. Tessék kérni faiskolai névjegyzéket Szabó Lajos faiskolája Apostag. (591.)

GERGELY ANDRÁS

épület, disz-mű-bádogos és takaréktűzhely-készítő Kolozsvárt, Wesselényi M. utca 26. Költségelőirányzatok és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Tisztelettel Gergely András. (471.)

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen

megbízható!

Tessék

árjegyzéket

Ekék.

czélszerű!

kérni!

Trieurök.

könnyű járatú!

Umrath és Társa Budapest.

(544. II.) V., Váci-körút 60. szám.

Gőscséplőkészletek 12 lóerőig.

Ipari moszonymok 100 lóerőig.

A szőlőtelepek befecskendezéséhez, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs és tormáncs teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa féle szabadalmazott

önműködő

ugy hordozható, mint kocsira szerelt

„Syphonia“

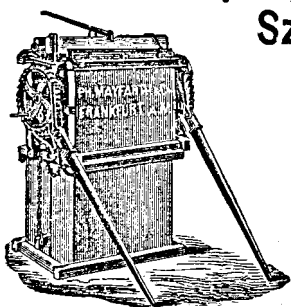
fecskendő, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szívattuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik.

Széna-préseket

széna, szalma, len, gyapot, fagyapot és bőrök tözeg csomagolására stb.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa

legújabb szerkezetű

„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerékkel nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé! Különlegességeket széna- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsológok, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurök, ekék hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

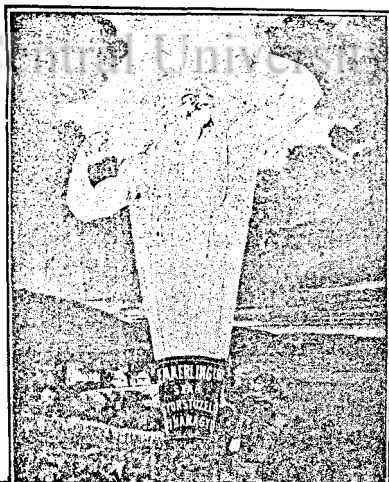
Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71. (540.)

több mint 400 arany-, ezüst és bronzéremmel kitüntetve — Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselők és ismét-eladók alkalmaztatnak.

Emmerling-féle szab. gyorstüzelő Vihar ágyu.

ELSŐ DÍJAKKAL KITÜNTETVE. Budapest, Szeged, Debrecen, Bada- csony, Pozsony, Győr, Padua (olaszorsz.). 1900 ÉVBEN EZER DARABON PÉLÜL. VOLT HASZNÁLATBAN. TISZPERI BÉRMENYREKÉES. ÁRJEGYZÉKEK BÉRMENYREKÉES. EMMERLING ADOLF TÖZIJÁTÉK SZAB. VIHAR ÁGYU ÉS FÁKLYA GYÁROS GRÓF KÁROLYI-UTCA 26. BUDAPEST GYÁR ERZSÉBETFALVÁN

Első díjakkal kitüntetve:

Budapest, Szeged, Debrecen, Bada- csony, Pozsony, Győr, Padua.

Jégeső elleni védekezésre legjobbnak bizonyult. Feltétlen biztos hatását számos elismerő nyilatkozat és díszoklevél igazolják.

Keszése teljesen veszélytelen, alkalmasága teljes sikert biztosít.

A legnagyobb esőben és viharban egyaránt használható.

Hatása felülmúlhatlan.

Olcóságánál fogva nem csak szőlőkben, hanem a mezőgazdaságban is alkalmazva van.

1 drb. szab. Viharágyú 44 korona

100 drb. löveg . . . . . 24 korona.

Fagy elleni füstölők ca 6-6 1/2, kilós ládákban 1 láda 80 fillér.

Megrendelhető:

Emmerling Adolf gyárosnál

BUDAPEST, gróf Károlyi u. 26. szám.

Kwizda-féle Korneuburgi táppor. marha

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40., fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítóval, körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű

gépolaaj,

hengerolaaj,

gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiallítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Kishirdetések felvételnek (minden héten
csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt,
Deák Ferencz-utca 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad
a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levél-
bélyeg mellékeltek.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Tümpeldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánlik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kezelőtiszt

állást keres azonnali belépésre a gazdaság minden ágában jártas, 18 évi gyakorlattal, földmives és tejjgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamot végzett, 36 éves, nős gazdatiszt. Czim Németh István Bobda, Torontálmegye. (565.)

Kulcsári, irnoki, vagy egyéb segédtszti állást keres uradalomban jó bizonyítványokkal, nőlen fiatal ember. Cim a kiadóhivatalban. (600.)

Gazdatiszt,

45 éves, nős, nagyobb uradalmakban szolgált, jó bizonyítványokkal, állását bármikor elfoglalhatja, — ajánlikozik, czim a kiadóhivatalban. (599.)

Különfélék.

Gyümölcsfák

minden nemei 1-6 éves példányokban kaphatók hiteles elnevezéssel, valamint sima szőlővesszők

PETROVAY GYÖRGY faiskolájában

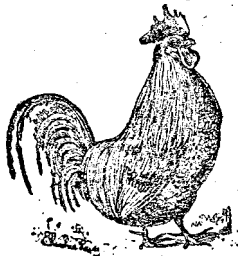
Nagy-Kőrös, Szolnokmegye. Árjegyzék bérmentve küldetik. (619.)

Franck Henrik fiait pótkávégyárosok; gyárak: **Kassán** és **Zágrábban**. Valódi „Franck” kávé-pótlék kapható az ország minden jobb fűszerkereskedésében. (541.)

Első magyar „Gumosit” bélyegző-gyár. Budapest, VI., Lovag-utca 19. sz. Készít: „Gumosit” bélyegző-készülékeket, ládák, zsákok, egyenetlen tárgyak és állatok lebélyegzésére. Vegyileg preparált, különféle színű olajfestékeket M. kir. szab. Hordó-tapaszt. Nagy választék minden nagyságu ruggyanta bélyegzőkben és párnákban. Különlegesség: Zsebhen hordható állatbélyegzők. (516.)

Eladó baromfiak!

— A kolozsvári 1900. évi kiállításon kitüntetve! —

1. Langshan kakas ára dbként 7 kor.
  2. „ tyúk „ 5 „
  3. Pekingi kacs, gácsér „ 4 „
  4. „ tojó „ 3 „
  5. Bronz pulyka, kakas „ 12 „
  6. „ tojó „ 8 „
- Rendelések a Kendi-Lónai uradalom intézőségéhez intézendők Kendi-Lónára. (589.)

Siposs Andor Gyula, mechan. kötszővő és barisnyaneműek gyára; **Kassán.** A cs. és kir. hadsereg, a m. kir. honvédség, a m. kir. csendőrség és a lótenyésztési intézetek szállítója. Készít középfinom és finom női, férfi és gyermekharisnyákat, alsó ingeket, nadrágokat, kötött mellényeket és keztyűket stb. stb. versenyképes árban és minőségben. Különlegessége: kötveszővött géptisztító kendők. Védjegye: „Hungaria” Arui kaphatók a legtöbb előkelő divatkereskedésben. (518.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultordateczca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Előlegek

mindennemű értékpapírokra (visszafizetés tetszés szerinti részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzletében, osztálysorsjáték főelárusítója BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10. Vidéki megkeresések a leggyorsabban és legjobban leintéztetnek. (564.)

Vizvezeték és csatornázási vállalat. **BARANYI JÁNOS,** épület műbádogos és szerelő Kolozsvár, Széchenyi-tér 7. sz Csatornázások, vizvezetékek és fürdőszobák berendezését, valamint ezek éves javítását jutányos árban elvállalja. Telephon 191- (470.)

Röck István Budapest-Kelenföld. Gőzgépek, gőzkazánok. Malom-, jéggyári-, hűtő-, tégl- és olajgyári berendezések. (542.)

Durator által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízátlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemsokára. Ára 1 és 2 korona. Póstan küldi a Duratorgyár, Budapest, Lipótkörút 3.1 k. 20 előleges beküldése után. — Kapható azonban mindenütt. (511.)

Meső-Kapuson a **Sándor János** főispán gazdaságába nagyobb mennyiségű

Szotyornád (sás) eladó.

Jól gondozott száraz helyen van tartva, így a legfinomabb munkákra is használható. Kötés, avagy mázsaszámra. Venni szándékozónak bővebb felvilágosítást ad levélileg is. **Csomós Felső** gazdatiszt Mező-Kapuson Posta és Telephon állomás itt. (595.)

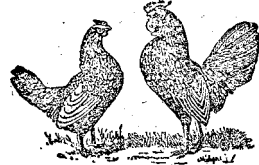
DROGUERIA.
BURGER FRIGYES
KOLOZSVAR,
Főter.

Gyógyszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-czikkek dús (358.) raktára.

Kimoshatlan RUHAJELZŐ-TENTA fehéreneműek jelzésére kapható **Tintner J. E.** bélyegző-gyáros és vésnök üzletében **Budapest,** Kigyó-utca 10. szám. (512.)

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége **Klotild** főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birto-kosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapította: 1869. (463.)

A múlt évi tenyészállatkiállításon I-ső díjat nyert tenyészettől!

Fajtiszta „Langshan” tyúk tojás jutányos árban kapható: **Malatinszky Lajosnál** Kolozsvárt, Ferencz-József-út 33. sz. (Vidéki megrendelésre is! (587.)

Eladó faj-tojások.

Langshan-tyuktojás darabonként 30 fillér. Plymouth tyuktojás darabonként 30 fillér. Pekingi kacs tojás darabonként 40 fillér. Bronz pulyka tojás darabonként 100 fillér.

Vevők forduljanak a kendi-lónai uradalmi intézőséghez **Kendi-Lónán.** (597.)

TRISKA J. **KOLOZSVÁRT,** zongora, harmonium és czimbalom

raktára, hol a leghiresebb gyárakból vannak zongorák, a melyek 350 forinttól 1200 forintig terjedő áron részletfizetésre is kaphatók. Iskolai és templomi harmoniumok, valamint **Schunda-féle** czimbalomok. (162.)

Műfogak

(szájpadlás nélkül is) aranyban, czelluloidban és kantsukban rágásra teljesen alkalmasak szájjban fel nem ismerhető. Készíti: **Virágháty Gyula,** (548.) műfogász Kolozsvárt, Unió-u. 22. sz.

Páris: **Grand Prix:** **Vetőmagvak,**

Kaphatók alábbi áruk postautalványon való előzetes beküldésével szemben (zsákok árai utánvételnek)

Gróf Teleki Arvéd ur drassói uradalmában, u. p. **Koncza.** ab **Koncza,** mig készleten, 50 kilós zsákonként:

Lóhere 74 kor., 68 k. Egy magfajból 3 mm. vételnél 3% engedmény vonható le. **Oberndorfi és óvári répa** 48 kor.

Székely tengeri, lóbab 10 kor. **Prairie királyné tengeri** 8 kor. **Székely kincs korai burgonya** 3 kor. kaphatók még: **Sorfák, csemeték Pekingi kacsák és**

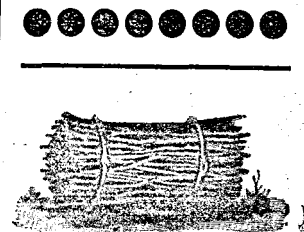
magyar bikák (561.)

Hantz Sándor

könyvkötő. Elzött **Hantz György** társa, **Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetéseket fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázn!

Gyümölcsfák és szőlővesszők, legnemesebb fajokban megrendelhetők **Teleki János** faiskolájában, **Balaton-Henye,** posta **Köves-Kálla.** Tessék árjegyzéket kérni! (584.)

KASSANTAL

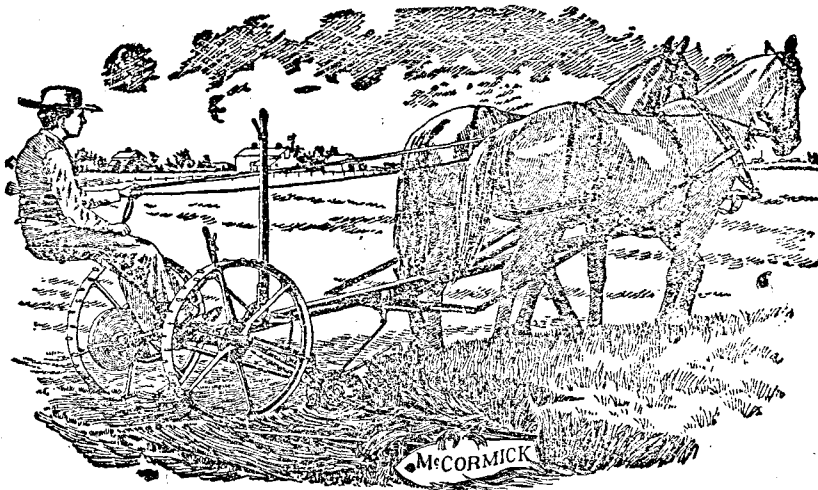
aranyozó-üzlete **Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.** Aranyozó műhelyében készít uj képkereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett. Régi keretek aranyozását jutányos árban. Továbbá templomi aranyozásokat, uj oltár készítését rajz szerint. Régi oltárokat újabb aranyozását a legjobb csiszolt arannyal jutányos árban, felelősség mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok. **Pontos kiszolgálás!** (522.)

Egészen új magburgonya!

Gáspár-féle „Székely kincs” két kitünő faj keresztezéséből nyert korai rózsaszín **kifli burgonya,** mely mesés bőtermősége és betegség ellenálló képességénél fogva eddig páratlanul áll — **A gumó alakja:** kifli. **Színe:** szép rózsaszín. **Húsa:** sárga. Mint kitünő csemegé és leghálásabb gazdasági faj **moltán nevezhető a jövő burgonyájának** 60 Ko: 9 kor., 25 Ko: 5.20 kor. 10 Ko: 3 kor., 5 Ko: 2 korona. Ugyanezen árban elkülönítve termelt **fajtiszta Székely tengeri** kapható: **Gáspár Antal** gyümölcstelepen **Maros-Vásárhelyt.** (545.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

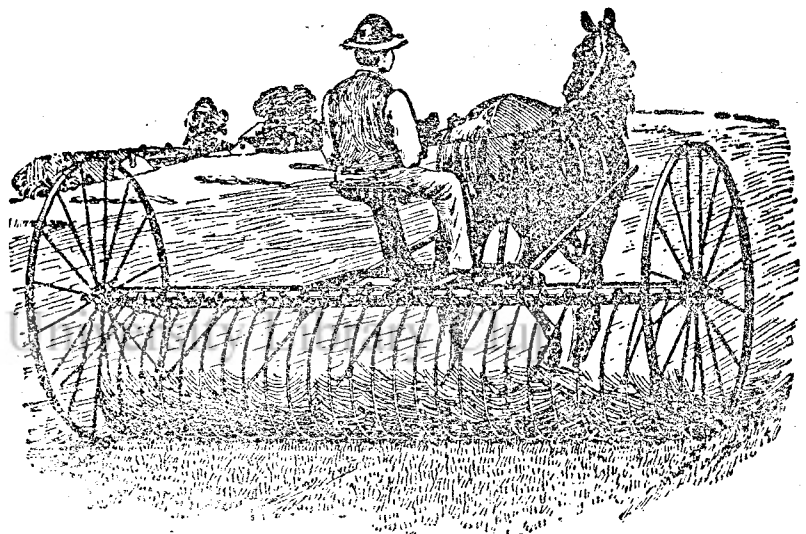
**Párisban az 1900. évi
világkiállításon.**

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

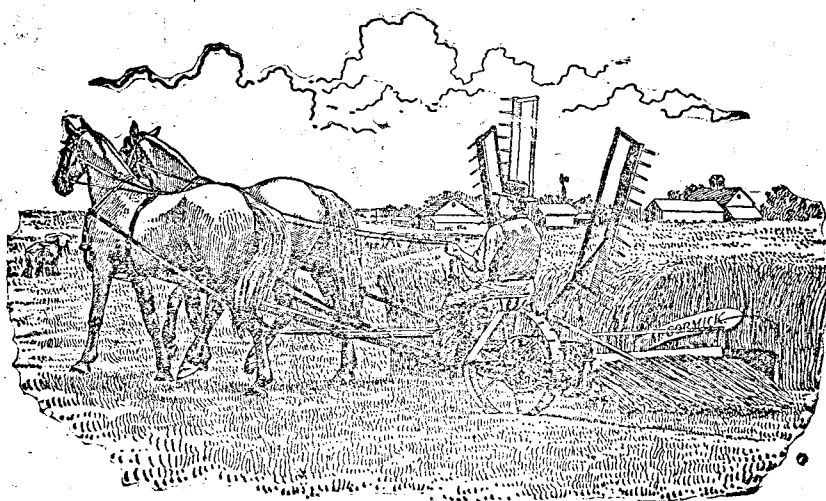

A kolozsvári gazdasági gépkiállításon
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

